



ŽIVA ZAJEDNICA

D2384E

BROJ 10 (135)
LISTOPAD/OKTOBER 1992.

LEBENDIGE GEMEINDE

MITTEILUNGSBLATT

DER KROATISCHEN KATHOLISCHEN MISSIONEN

CIJENA/PREIS 2,- DM

LIST HRVATSKIH KATOLIČKIH MISIJA

Gdje su nam intelektualci?



Više povjerenja
mladima

DOPISI

Čemu stranke izvan domovine?

Osobno ne pripadam ni jednoj političkoj stranci, niti to želim. Godinama sam radila za hrvatske probitke i da se obnovi država Hrvatska. To je moja jedina stranka. Vidim kako su se političari iz domovine rastrčali po svijetu osnivati podružnice svojih stranaka među iseljenim Hrvatima. I što se dogodilo? Ljudi su se dobro isposvađali i podijelili. Nezgodno je što te stranke izvan domovine često vode ne previše sposobni ljudi čekajući da budu pozvani na ministarska mjesta odnosno odgovorne službe u Zagrebu. Držim da u iseljenu nisu potrebne podružnice političkih stranaka nego samo kulturna društva za očuvanje narodnoga identiteta i humanitarna da se pomaže sirotinji u domovini. Neka politiku vode političari, a ostali ljudi neka dobro gospodare i nek upozoravaju političare da ne čine nepravde.

Maria Zorchets, SAD

Još o Ivici Školniku

U vrlo lijepom nekrologu (Žz. br. 6/92) prerano preminulom frankfurtskom Hrvatu, dipl. ing. **Ivici Školniku** (54), ispravno se spominje kako se on od početka živo uključio u rad hrvatske misije i zauzeto radio u župnom vijeću i mnogim odborima koji su nastojali poticati i razvijati najrazličitije djelatnosti hrvatske Crkve u Hessenu. (Nije spomenuto da je više godina obavljao dužnost predsjednika hrvatskog župnog vijeća.) No, naš Ivica nije nipošto bio aktivan djelatnik samo u crkvenim okvirima, kako bi se iz ovakvog napisa moglo pomisliti. Naprotiv, kao svjestan Hrvat radio je i na društvenom i političkom polju. Nije samo sudjelovao u organiziranju velikih hrvatskih demonstracija posljednje dvije godine (kad svi idu), nego i one davne 1972., kad su se samo pojedinci (s pasošem!) usuđivali. Gospodin Školnik bio je i jedan od suosnivača najstarijeg postojećeg pečalbarskog hrvatskog kulturnog društva u Europi pred 22 godine, „Društva prijatelja Matice hrvatske“ u Frankfurtu na Majni. U Upravu tog Društva, koje se danas naziva „Hrvatsko kulturno društvo za rajnsko-majnsko područje“, bio je Ivica Školnik biran sve do pred svoju smrt. Posljednje dvije godine vršio je i dužnost koordinатора hrvatskih aktivnosti u Frankfurtu i bližoj okolini. Savjesnost, znanje i angažman uvjetovali su da je postao i trajno ostao osoba povjerenja kako svojih istomišljenika, tako i raznomišljenika.

Ivan Šponar

Gorka sudbina ranjenika

Lijepo je i pobudno izvješćivati o hrvatskim ranjenicima koji se liječe na vrhunskim njemačkim klinikama. Svi se za njih brinu, pohađaju ih, iskazuju im poštovanje i ljubav. Ali, ne bismo smjeli zaboraviti da sudbina ranjenika koji postaju invalidi ovog teškog rata najčešće nije tako ružičasta. Znam primjer **Predraga Mitrovića**, tridesetgodišnjaka iz Vinkovaca koji je ranjen u Vinkovcima 18. listopada 1991. Kao vojnik je upravo prevozio potrepštine braniteljima. Krhotina bombe zarila mu se u glavu te su mu poremećeni najživotniji dijelovi živčanog sustava. Još uvijek teško govori. Ima ženu i dvoje nejake djece. Liječili su ga u Zagrebu i Varaždinskim Toplicama, ali nije oporavljen. Možda bi liječenje trebalo nastaviti u inozemstvu. Lijeva strana tijela mu je sva oduzeta, a lijevu nogu su mu morali amputirati. Obitelj jedva spaja kraj s krajem primajući mjesečno oko 21000 hrvatskih dinara (manje od 100 DM!). Da, dodijeljen mu je stan ali – ne vodeći računa o njegovoj invalidnosti – na trećem katu stambene zgrade. Križni put tog našeg ranjenika, kao i mnogih njemu sličnih, još je u svom tijeku. Oni su se žrtvovali za hrvatsku državu. Ali, takvi primjeri potišćujuće djeluju na javnost. Invalide poput Predraga odgovorni ne smiju ostavljati na cjedilu.

Marijan Kovač

Prostote s pozornice

Nekad se govorilo „psuje kao kočijaš“, a danas bismo, barem ponekad, mogli reći „psuje kao kazališni glumac“. Do toga sam zaključka došao slušajući kabaret „Pišem ti pismo da zajedno više nismo“ u Offenbachu na Majni 12. rujna. Slušao sam na jednom predavanju demokršćanina dr. Ivana Cesara kako je rekao: „Hrvatice i Hrvati, odviknite se psovačke kulture! Sjetite se tko nam ju je uvezao i tko nam je uvijek nudi! Zamislite si iza svake psovke po jednog malog Miloševića.“ Bojim se da „srpskohrvatski jezik“ pripada prošlosti ali da nam ostaje „miloševićevsko-hrvatski“.

ing. Berislav Bunak

Satirično kazalište „Jazavac“ iz Zagreba je s komadom „Pišem ti pismo da skupa više nismo“ glumački bilo na visini, ali se mnogima od nazočnih ledila krv u žilama kad su ti glumci počeli prostačiti i psovati. Istina je da su prostote i psovke jako raširene i u našem narodu, ali kako će majka objasniti svome djetetu da se psovka koju čuje na ulici ne smije upotrebljavati, ako je upotrebljavaju glumci na kulturnoj priredbi?

Štefica Šponar

S Marijom za Domovinu

Listopad je Marijin mjesec, a mi ulazimo u nj nakon što smo se ojačali na više marijanskih hodočašća koja nas već godinama okupljaju širom Europe. Ove su jeseni ta hodočašća uvelike bila u duhu Žalosne Gospe, jer nismo mogli zaboravljati na raspeće svoje domovine. U Banneux vidjesmo kako hrvatski hodočasnici iz Liègea nose kao svoj znak veliku sliku Majke Božje Bistričke – crne hrvatske Bogorodice (slika na naslovnici). Ona je doista znak naše teške povijesti, kao da je zajedno s nama pocrnjela od naših patnji. Okrunjena zlatnom krunom hrvatskih kraljeva, ona je znak i našeg ponosa i naše nade. Sjećamo se da je Marijina majčinska skrb vjerne joj Hrvate tijekom cijele povijesti osobito označena s tri njezina lika. Prvi je lik **Gospa Hrvatskog Zavjeta** koji na podsjeća na slavno doba hrvatskoga kraljevstva, na početke naše crkvenosti i naše državnosti. Drugi je lik **Majka Božja Bistrička** koji nas, kao što upravo spomenusmo, podsjeća na teška stoljeća crne patnje u osmanlijsko doba i na neugasivu nadu. Treći najnoviji Gospin lik po kome je širom svijeta proslavljeno hrvatsko ime je **Kraljica Mira**. U doba ovog najokrutnijeg rata njezina nas poruka krijepti i jamči drugačiju budućnost. Uz ta tri lika dragi su nam i dragocjeni svi zavjetni Gospini likovi hrvatskih marijanskih svetišta: od Trsata do Aljmaša, od Poreča do Škrpjela, od Sinja, Olova i Tekije do Marije Bistrice, Kondžila, Širokog Brijega, Hrasna i Medugorja. Spomenuta i sva druga Marijina svetišta, od kojih su neka upravo u ruševinama – opisuju ono što je Ivan Pavao Drugi nazvao „marijanskom geografijom“; po njima se zna gdje nam je dom koji nam Majka čuva. Dodamo li niz Marijinih prošteništa po Europi i drugim kontinentima gdje se okupljaju Hrvati izvan domovine imamo sigurno skloništa i žarišta hrvatske čovječnosti križem nadahnute, Marijom njegovane. Šteta je ako nam listopad prođe bez moljenja svete krunice. Tko nije molio od prvog dana, neka započne što prije, neka krunicom označi što veći dio ovoga mjeseca. Bilo da moli svaki za sebe, bilo u manjim ili u većim skupinama – što je mnogo bolje – krunicom izravno branimo ugroženu domovinu, jer nevidljiva snaga molitve djeluje jače od oružja. Više velikih kršćanskih pobjeda tijekom povijesti bilo je osigurano ustrajnim moljenjem krunice istodobno širom kršćanskoga svijeta.

AKTUALNI RAZGOVOR



Koliko će još u njemačkim školama djelovati jugoslavenski otrovi?

Gospodin **Stjepan Šulek** savjetnik je za pitanje kulture, informacije i školstva u Ambasadi Republike Hrvatske u Bonnu. Kao takav zacijelo je najbolje informiran o stanju i mogućnostima nastave hrvatskog jezika za hrvatsku djecu u njemačkim školama. Zamolili smo ga za razgovor, a on se rado odazvao.

Žz: Primjećujemo da su hrvatski roditelji i u više njemačkih gradova prilično zbuñeni. Nastava hrvatskog kao materinjeg jezika za naše učenike nije se još uhodala. Ima škola gdje se jezik za našu djecu još uvijek naziva srpskohrvatskim. Roditelji, koji su u doba borbe za hrvatsku samostalnost u znak prosvjeda ispisali djecu iz nastave koja ih je htjela pojugo-slavenčiti, nemaju još dovoljno poticaja da djecu ponovno upišu. Što se na tom području zapravo događa i što možemo očekivati?

S.Š: Čim je Republika Hrvatska uspostavljena i priznata kao samostalna država, svi su u Njemačkoj shvatili da je došao kraj dotadašnjoj jugoslavenskoj praksi u školama. No, ona se nije zvala jugoslavenska škola nego je bila riječ o nastavi materinjeg jezika za dake iz Jugoslavije. Ni danas se ne može govoriti o hrvatskim školama u Njemačkoj, nego o nastavi hrvatskog jezika za hrvatsku djecu u njemačkim školama. U novim prilikama njemačke školske vlasti odmah su se dale na posao ustanoviti koja djeca jesu hrvatska i žele hrvatski jezik. Tako je Ministarstvo prosvjete u Sjevernoj Rajni-Westfaliji odmah nakon što je Njemačka priznala Republiku Hrvatsku izradilo tiskane obrasce i razaslalo ih svim školskim uredima da bi saznali koja su djeca hrvatska a koja srpska. No, treba vremena dok te statistike budu gotove, i da na temelju njih njemačke školske vlasti na cijelom državnom području i zacrtaju i provedu nova rješenja. Ima slučajeva, na primjer u Bavarskoj, da su tamošnje školske vlasti sklone zadržati naziv jezika srpsko-hrvatski ili barem hrvatskosrpski.

Žz: Otkud ta pojava baš u katoličkoj Bavarskoj?

S.Š: Oni su načelno čovjekoljupci i mirotvorci pa polaze sa stajališta da ne bi trebalo djecu razdvajati i lomiti njihova prijateljstva. Istina je da u sjevernoj i srednjoj Njemačkoj, gdje je svijet i protestantski, nailazimo – moglo bi se reći – na veće razumijevanje.

Žz: Čujemo da se u nekim općinama i školama prosvjetni radnici ponašaju kao da pojma nemaju kako je na razini ministarstva već odlučeno da se jezik zove hrvatski.

S.Š: Takva je administracija. Što je na vrhu odlučeno ne prodiire odmah u svakodnevnu praksu. Trebat će vremena, najmanje godina dana. Ne smijemo zaboraviti da je Jugoslavija ovdje desetljećima stvarala svoj utjecaj u školama. Namještala je ljude koji su imali zadatak odgajati djecu u jugoslavenskom i komunističkom duhu. No, sada dio tih učitelja želi dalje raditi prihvaćajući hrvatski program.

Treba se sjetiti da su u nekim njemačkim pokrajinama hrvatski nastavnici zapravo njemački službenici. Plaća ih njemačka država i štite ih njemački zakoni. Republika Hrvatska nema zakonske mogućnosti smjenjivati ih. U drugim pokrajinama hrvatske učitelje većim dijelom, negdje do 80%, plaća Republika Hrvatska. U tim pokrajinama hrvatska državna vlast može smijeniti učitelje. To ona i čini i dovodi nove. Hrvatski roditelji žele posvuda smijeniti one učitelje koji su djecu prisilno odgajali u komunističkom i velikosrpskom duhu. To nije posvuda

lako provesti. Naša ambasada je prije dva mjeseca uputila njemačkom Ministarstvu vanjskih poslova zahtjev da se istraži mogućnost premiještanja kompromitiranih učitelja i u pokrajinama gdje ih u cjelini plaća Njemačka. To ministarstvo predalo je predmet na ispitivanje Ministarstvu prosvjete i kulture. Čekamo odgovor.

Žz: Što ćemo ondje gdje su roditelji prije dvije godine djecu prosvjedno ispisali a sad se ne žure ponovno ih upisati u nastavu materinjeg jezika.

S.Š: Sva hrvatska društva, ustanove i misije trebaju djelovati na hrvatske roditelje u Njemačkoj da nipošto ne bojkotiraju nastavu na materinjem jeziku za svoju djecu. Ako je riječ o nekim učiteljima kojima se ima što predbaciti, vrijedi se upitati nisu li i oni bili žrtve komunističkog režima. Svi smo bili žrtve, a posebno prosvjetni radnici koji su i odgajani u protuhrvatskom duhu. Danas se stvara hrvatska država, stvaraju se hrvatski obrazovni sustavi, i sigurno će mnogi od njih željeti da se uključe u te sustave.

Žz: Doživjeli smo da neki odgovorni u hrvatskom Ministarstvu prosvjete i kulture nisu htjeli ozbiljno shvatiti stanovita upozorenja, kad je bilo riječi o premiještanju ili nepremiještanju, otpuštanju ili zadržavanju u službi stano-vitih naših učitelja u Njemačkoj. Primjećujemo također da neki što sad nastupaju kao vrlo svjesni Hrvati, politički zauzeti, a donedavno su bili vrlo aktivni u jugoklubovima, i s novih položaja žele omalovažavati svećenike – kao što su to i prije činili. Zar Hrvatskoj više neće trebati služenje Katoličke

Crkve ne samo na isključivo vjerskom području, nego također na polju čuvanja i promicanja svih humanih vrijednosti – i nacionalnog identiteta?

S.Š: Hrvatski katolički svećenici gdje god djelovali zacijelo su hrvatski građani koji dobro poznaju što narod misli i koji su dokazali da narodu žele dobro. Razumije se da ne stvaramo klerikalističku državu u kojoj bi Crkva sudjelovala u vlasti, ali sigurno želimo demokratsku državu koja ozbiljno računa s mišljenjem informiranih, angažiranih i utjecajnih građana. No, držim da naše svećenike pojedini takvi slučajevi, makar ih bilo i mnogo, neće zbuniti niti ih navesti na rezignaciju. Istina je da bi učiteljima trebalo što više davati onu ulogu koju su nekoć imali u našim selima gdje su pokretali kulturna društva i pjevačke zborove. I ovdje bi trebali biti pokretači kulturnoga života

među Hrvatima. Tako bi stjecali i povjerenje roditelja. Ali, zato je upravo potrebno da ulaze u već postojeće djelatnosti što se odavno razvijaju uz hrvatske katoličke misije i hrvatska kulturna i športska društva.

Žz: Što biste još poručili hrvatskim roditeljima koji ipak očekuju bolja rješenja?

S.Š: Trebaju politički misliti i dati vremena promjenama. Kad nešto žele prigovoriti njemačkim vlastima neka to bude kratko, jasno i s dokazima. Najbolje dati da to sastavi njemački notar, pravnik. Ne tužiti nekog učitelja zato što je npr. učio djecu pjevati jugoslavensku himnu, jer će Nijemci reći da mu je to bila službena dužnost. Sasvim je drugo ako mu se može dokazati da je zlostavljao djecu koja su nosila križice. I kopije svih takvih dopisa valjalo bi dostavljati nama na Ambasadi da imamo pregled događanja.

BERLIN

U tuđini nema spokoja



Fra Šito Čorić s Ivekom Milčecom u živom razgovoru sa slušateljima nakon predavanja u dvorani iskičenoj povijesnim hrvatskim grbovljem

Hrvatsko ratno pismo – Croatian War Writing

POZIV NA POKROVITELJSTVO

Zavod za znanost o književnosti Filozofskog fakulteta u Zagrebu priredio je knjigu pod naslovom HRVATSKO RATNO PISMO/CROATIAN WAR WRITING. Knjiga je **zbirka apela, iskaza i pjesama**, nastalih od siječnja 1991. do primanja Hrvatske u Ujedinjene narode u svibnju 1992. Knjiga ima 640 stranica, 250 dokumentarnih fotografija i 150 faksimila. Izdanje je dvojezično: na hrvatskom i engleskom jeziku.

Molim Vas da budete **POKROVITELJ OVE KNJIGE – DOKUMENTA O ULOZI KULTURE U RATU I STVARANJU HRVATSKE DRŽAVE U POSTKOMUNISTIČKOM SVIJETU**.

Sav prihod od prodaje knjige, nakon što pokrijemo troškove pripreme i tiska, ide za obnovu spaljene knjižnice u Vinkovcima po načelu

KNJIGA ZA KNJIGU!

Pomažući izdavanje ove knjige, Vi:

1. sudjelujete u pamćenju hrvatske kulture,
2. promičete hrvatsku kulturu u svijetu i
3. obnavljate razorenu domovinu.

Načela za sponzoriranje:

1. Reklama poduzeća na cijeloj stranici na hrvatskom i engleskom jeziku – sponzorski prilog od 5000 DM,
2. Reklama na pola stranice – spozorski prilog od 3000 DM,
3. Reklama na trećini stranice – sponzorski prihod 1000 DM i
4. Popis sponzora u abecednom nizu – sponzorski prilog od 500 DM.

Hvala

Predstojnica Zavoda i urednica knjige:

Dr. Dubravka Oraić Tolić

Broj Ziro računa:

Privredna banka Zagreb, Račkoga 6
HRVATSKO RATNO PISMO
30101-621-42/10-114-08598-8

Broj deviznoga računa:

Privredna banka Zagreb Račkoga 6
HRVATSKO RATNO PISMO
72710. 20-115-38625-8

HKM Berlin i HKD „V. Fran Mažuranić“ koje djeluje pri misiji, pozvali su **fra Šito Čorića** da održi predavanje o značenju hrvatskoga iseljništva u sadašnjem vremenu. Poznati sociolog, književnik, iseljenički dušebrižnik i kantautor održao je predavanje u misijskoj dvorani u subotu 5. rujna. Istaknuo je kako one koji su iz Hrvatske iselili osobito muči to što osjećaju da su u tuđini koju nikako ne mogu nazvati svojom zemljom. Mnogi bi, tvrdi fra Šito, da su to unaprijed znali rađe ostali u domovini makar i siromašni. Danas dok su obje naše države u ratu, osnovno je pitanje što mi možemo činiti za Domovinu, a ne što bi ona trebala činiti za nas. Razborit čovjek mora znati što mu je činiti i razumjeti da treba napredovati malim koracima. Često pak zamjenjujemo želju za mogućnošću. Prelazeći na sasvim određene zadatke, predavač je preporučio uspotavljanje veza s invalidima domovinskog rata, jer skrb za njih pomaže duši i tijelu. Važno je kupovati proizvode iz domovine jer time pospješujemo rast proizvodnje i zaposlenosti. Premda još nije vrijeme za veliki povratak, treba se što više vezati uz domovinu koju nikakvo zapadno blagostanje ne može nadomjestiti. Nakon kratkog odmora uslijedila je vrlo živa rasprava u kojoj je fra Šito odgovarao na mnoga pitanja. Idućeg jutra u nedjelju fra Šito je u župnoj crkvi svetoga Klementa predvodio euharistijsko slavlje i održao vrlo zapaženu propovijed pred hrvatskim vjernicima koji su prepunili crkvu.

Ivek Milčec

150 godina Matice hrvatske

Čuvajući kulturu-sačuvala je narod

U sklopu stvaranja nove Europe i odupiranju nasrtljivoj mađarizaciji i germanizaciji u Hrvatskoj je potkraj 18. i početkom 19. stoljeća buknuo snažni duhovni preokret. Narodno buđenje očitovalo se ne samo u političkim nego i u književnim i drugim kulturnim djelatnostima. Na području kulture najbolje se, naime, ostvaruje narodna samobitnost.

Onodobni mladi obrazovaniji Hrvati dali su se na stvaranje i njegovanje zajedničkog hrvatskog jezika i narodne književnosti i kulture uopće. U tu svrhu nikle su sredinom 19. stoljeća čitaonice koje nisu bile isključivo zabavnog značenja, već su imale biti zavodi koji će stvarati novo hrvatsko društvo. U njima su nicali nove zamisli. Tako je još godine 1939. u zagrebačkoj „Čitaonici“ donijeta odluka o osnivanju „Matice ilirske“. No, bečke vlasti nisu prihvaćale njezina pravila tako da je ustanova počela djelovati tek 1842. i to izdavanjem preporodnih knjiga. U prvom odboru bili su Ljudevit Gaj, Pavao Štoss, Antun Mažuranić, Ljudevit Vukotinović, Vjekoslav Babukić, Josip Vancaš, a predsjedao je grof Janko Drašković. Matičina pravila bila su napokon odobrena godine 1847. Nakon što je „Čitaonica“ prestala djelovati, „Matica ilirska“ postaje godine 1850. samostalnom.

U doba apsolutizma Matica u otežanim uvjetima izdaje časopis „Neven“, nešto

poslije i prvi književno-znanstveni časopis „Književnik“ (1864.–1866.). Od 1869. redovito izlazi časopis „Vienac“. Godine 1874. „Matica ilirska“ mijenja ime u „Maticu Hrvatsku“. Otad ustanova djeluje življe i uspješnije te postaje izraz naprednoga hrvatskog građanstva. „U njoj je izlazilo gotovo sve što se u Hrvatskoj od vrijednosti produciralo“ (A. Barac).



Vlado Gotovac predsjednik Matice Hrvatske, hrvatski književnik

Matica Hrvatska bila je, dakle, prva kulturna ustanova koja je imala zadatak u okviru kulture ostvarivati hrvatsku narodnu samobitnost. Tijekom povijesti u tome je nailazila na mnoge poteškoće.

Početkom 20. stoljeća našla se u sukobu „starih“ i „mladih“. Nakon nekoliko desetljeća u njoj se odrazio sukob „ljevice“ i „desnice“. No, uspijevala je sve sukobe i krize svladati i opstati do naših dana.

Najteže doba proživljavala je Matica Hrvatska nakon drugog svjetskog rata u komunističkom jednostranačju. No, i tada je uspjela sačuvati slobodarski duh, vršeći svoj zadatak ponekad i u uvjetima „katakombe“. Budući da je krajem šesdesetih godina znatno utjecala na pripremanje pokreta koji je nazvan hrvatskim proljećem, komunistički režim svu je njezinu djelatnost ograničio na „Nakladni zavod MH“ koji je bio osnovan godine 1960.

Nakon pada komunističke diktature zadatak Matice hrvatske opet je onaj prvotni. To je s jedne strane upoznavanje i širenje vlastite kulture i znanosti u sve slojeve svoga naroda, a s druge strane predstavljanje te kulture svijetu. Današnji predsjednik MH Vlado Gotovac ističe da je baš u tome velika uloga Matičinih ogranaka među Hrvatima izvan Republike Hrvatske. Ti ogranci predstavljaju svijetu našu kulturu i također povezuju Hrvate s domovinom.

Tijekom stoljeća i pol kroz Maticu hrvatsku djelovali su zapravo svi značajniji hrvatski umovi. Čuvajući hrvatsku kulturu, ona je čuvala i hrvatski narod.

Tamara Labaš

PROSLAVA U OFFENBACHU

Hrvatska uvijek svoja i europska



Mješoviti zbor HKM Frankfurt „Mato Lešćan“ nastupio je pod ravnanjem s. Pavlimire, za glasovirom Irena Ivančić

„Povijest Matice Hrvatske pokazuje da se u Matici osjećaju svi bitni sukobi koje je hrvatski narod vodio za svoju državnu i političku samostalnost, a da je pri tome nijedno od tih strujanja nije povuklo sa sobom ili uništilo“, rekao je Vlado Gotovac u pozdravnom govoru na proslavi 150. obljetnice od početka djelovanja najstarije naše kulturne ustanove u Offenbachu 12. rujna. Proslavu je priredilo **Hrvatsko kulturno društvo rajnsko-majnskog područja u suradnji s drugim hrvatskim društvima i katoličkim misijama.**

Gotovac je istaknuo kako je Matica i u doba Austro-Ugarske i u doba obiju Jugoslavija istodobno svjedočila o zasebnosti hrvatskoga naroda i o njegovu odnosu s europskom kulturom. Hrvatska je kultura uvijek bila i izvorno narodna i europski svestrana. Veliko je Matičino

značenje za Hrvatsku u tome što je stalno bila na razini pitanja od najživotnijeg zanimanja za hrvatski narod ali nikad nije dopustila da se u njoj kao ustanovi ta pitanja pretvore u sukobljavanja dnevne stranačke politike. Matica nikad nije služila nikoj političkoj stranci, premda je bilo stranaka koje su to nastojale i premda su pojedini njezini članovi imali osobne političke i ideološke ambicije. I danas Matica promiče hrvatsku kulturu, upoznaje s njom svoj narod i strance. „Za promicanje kulture treba puno novaca, Hrvatska je siromašna a djelatnost ratom otežana. Zbog toga su nam ogranci u inozemstvu od velike pomoći. Oni su nam nada“, zaključio je Gotovac.

Proslava u Offenbachu doista je bila i promicanje hrvatske kulture pred svijetom. Sudjelovali su, naime, i mjesni predstavnici njemačkih političkih stranaka FDP i CDU. Predstojnica ureda za kulturu u gradskoj upravi Offenbacha dr. Ursula Beul istaknula je kako kultura daje narodu snagu da izdrži i u najtežim prilikama kakve su sada u Republikama Hrvatskoj i Bosni i Hercegovini.



„Jazavac“ nije nikoga poštedito

Kroz program koji se sastojao od recitala, glazbenih umetaka i pjevanja mješovitog zbora „Mato Lešćan“ vodili su Irena Balić i Željko Zidarić. Poslije su za razodolu i ples nastupili Vokalno-instrumentalni sastav „Lahor“ iz Ulma i Dražen Zečić iz Splita. Vrhunac večeri bio je šaljivo zajedljiva kazališna igra na kabaretski način „Pišem ti pismo da skupa više nismo“ od Zorana Zeca u izvedbi Zagrebačkog satiričkog kazališta „Jazavac“. Glumci, koji su humorom i ironijom britkom kao mač ulazili u društvenopolitičke razvitke u Hrvatskoj, očito su izricali što narod misli, spominjali ono što mu smeta. Toliko oduševljenje u gledalištu ne bi proizvelo samo doista stručno glumačko umijeće, da nazočni nisu osjetili potrebu pokazati koliko im je, upravo za dobro Hrvatske, važna sloboda mišljenja i pravo na kritiku. **Nadi Markovica**

REGIONALNA RAZMIŠLANJA

Gdje su nam intelektualci?

Hrvatske katoličke misije u Njemačkoj okupljaju se u šest područja (regija): **Baden Württemberg 1** (biskupija Rottenburg-Stuttgart), **Baden Württemberg 2** (biskupije Freiburg i Speyer), **Westfalija** (biskupije Köln, Aachen, Essen, Münster, Paderborn), **Bavarska** (biskupije Augsburg, Eichstätt, Bamberg, München), **Rajnsko-majnska** (biskupije Limburg, Fulda, Mainz, Trier i Würzburg), **Sjeverna regija** (biskupije Berlin, Hildesheim i Osnabrück). Svećenici i pastoralni suradnici hrvatskih katoličkih misija u svakoj od tih regija okupljaju se više puta godišnje radi dogovora, izmjene iskustava i zajedničkog proučavanja aktualnih pitanja. Ovaj put, na sjednici Rajnsko-majnske regije u Frankfurtu na Majni 9. rujna, naši su pastoralni djelatnici razmišljali o odnosu naših intelektualaca prema crkvenoj zajednici, također o odnosu hrvatskih katoličkih misija i različitih hrvatskih društava na njezinu području. Pod vodstvom sadašnjega predstavnika (šprehera) te regije, voditelja offenbaške misije fra Josipa Klarića, riječ su uzimali gotovo svi nazočni.



Sudionici sastanka – svećenici i pastoralni suradnici i suradnice

● Zašto se odvajaju?

Posvuda se primjećuje da naši ljudi, što se više pribrajaju staležu intelektualaca – osim razmjerno rijetkih, časni i svima nam poznatih iznimaka – to manje surađuju u životu misije. Neki još dolaze na hrvatske mise, a mnogi ni to. Istina je da naši pastoralni djelatnici najviše rade s djecom, a pastoral s odraslima jedva razvijamo. Ipak ima uspješnih pokušaja, kao u Frankfurtu, gdje su započeli s malom skupinom koja se proširuje tako da jedni druge dovode pokazujući sve veće zanimanje za vjerska pitanja. Intelektualci se očito ne osjećaju ugodno među većinom neškolovanih ljudi. Zanimljivo je da ih počinju privlačiti sasvim određeni karitativni pothvati, osobito za domovinu.

U nekim misijama razvija se druženje među obiteljima hrvatskih liječnika i profesora. Oni uglavnom rado primaju u svoju sredinu našega svećenika, ali na hrvatske mise dolaze samo u posebnim prilikama i zapravo ne žele da ih svećenik povezuje s našim ljudima. Gdje pak postoje dobri pjevački zborovi, intelektualci su spremni u njima sudjelovati.

Pojedini misionari mogli su istaknuti posebne slučajeve osobito zauzetih hrvatskih visokobrazovanih ljudi, posebno slučajeve gdje njihove žene rododom Njemice dobro govore hrvatski i odgajaju djecu u hrvatskom duhu. Neki od sudionika pokušali su produbljivati pitanje što zapravo naše intelektualce odbija od sud-

jelovanja u životu misije. Je li presudan odgoj tih ljudi u već raskrštenim domovinskim sredinama? Ili crkveni djelatnici doista nisu imali sluha za njihove potrebe i njihov način mišljenja? Pitanja su ostala otvorena

● Društva zanimljivija od Crkve?

U novije vrijeme jačaju stara i bude se nova hrvatska kulturna, sportska, politička i poslovna društva. U nekima od njih okuplja se razmjerno mnogo hrvatskih ljudi od kojih većina ne dolazi na hrvatska bogoslužja. Ta društva često traže suradnju s našim svećenicima ponajviše u doba organiziranja kad treba nešto u crkvi oglasiti, ponegdje se žele poslužiti crkvenim prostorijama, a ima slučajeva kad očekuju pomoć svećenika za prikupljanje novca.

Možda svećenici, prezauzeti redovitim crkvenim dužnostima, a osobito u novije doba i neprekidnim prikupljanjem sredstava za pomoć žrtvama rata u domovini, ne nalaze vremena niti uspijevaju razviti odgovarajuću snalažljivost za uspostavljanje prikladne povezanosti hrvatskih intelektualaca s našim misijama. Možda će prestanak protucrkvénoga i protuhrvatskoga pritiska, koji je jugodiplomacija desetljećima provodila i javno i tajno, uroditi većim okupljanjem intelektualaca oko Crkve. U svakom slučaju pokrenuto pitanje zavređuje veliku pozornost i mnogo veće zauzimanje. ■

FRANKFURT

Međunarodna istraga o ratnim zločinima u bivšoj Jugoslaviji

U Frankfurtu na Majni je 20. i 21. rujna ove godine održano **Međunarodno saslušavanje o „masovnom protjerivanju i etničkom čišćenju u bivšoj Jugoslaviji“**. Glavni organizator te istrage bilo je Društvo za ugrožene narode (Gesellschaft für bedrohte Völker) iz Göttingena. Svjedoci različitih narodnosti iz Republika Hrvatske i Bosne i Hercegovine te iz pokrajina Vojvodine, Sandžaka i Kosova iznosili su pred međunarodno stručnom komisijom što su sami doživjeli

4. Oštro se prosvjeduje protiv politike etničkog čišćenja koja primjenjuje metode terora, ubijanja, masakra, silovanja kao i podizanje konclogora.

5. Zastupnici srpske manjine u Hrvatskoj tuže se na diskriminaciju i zločine počinjene nad srpskim stanovništvom. Zato će „Društvo ugroženih naroda“ zatražiti od hrvatske Vlade poštivanje i očuvanje ljudskih i narodnih prava za srpsku manjinu u Hrvatskoj. Nadalje će se tražiti da se započnu i provedu pravni postupci protiv

Stern, koordinator za istočnu Europu **Johannes Vollmer**, stručnjak znanosti o religijama **prof. Rudolf Grulich** i kao privatna osoba, poznata publicistkinja **dr. Christine von Kohl**.

Točka 5. „Frankfurtskog apela“ izazvala je stanovitu nelagodu u hrvatskoj javnosti. Sama se od sebe nameću pitanja tko su zapravo bili ti zastupnici srpske manjine u Hrvatskoj i kako je istražna komisija provjerila njihovu vjerodostojnost. No, ista bi se pitanja mogla postaviti za sve koji su tom prilikom bili saslušani, a treba pretpostaviti da se je sve događalo na razini stanovite stručnosti koja priliči takvim međunarodnim pothvatima. U tom je kontekstu značajno što taj „Frankfurtski apel“, koji izričito optužuje srpsku vladu i srpsku vojsku za zločine nad nesrpskim stanovništvom, očito nije našao temelja za takvu optužbu protiv hrvatske Vlade i hrvatskih oružanih postrojbi. Riječ je dakle o stanovitim zločinima koji se događaju ali ne kao sustavno provođenje nauma Vlade ili vojnoga vrha. Također je vrlo značajno što rečeno „Društvo“ svoje zahtjeve s pouzdanjem upućuje hrvatskoj Vladi i zapovjedništvima hrvatskih jedinica u BiH, dok ni ne pokušava tako razgovarati s onima u Srbiji, znajući da je ondje stanje i raspoloženje takvo da se trenutno ništa ne može učiniti. U tom kontekstu i s tim vrlo zamjetljivim razlikama i to što „Frankfurtski apel“ primjećuje, hrvatskoj strani pridonosi vjerodostojnosti samog saslušanja, a istodobno realistički svjedoči u prilog Hrvatima. ■



Voditelji istrage postupali su stručno i službeno

i vidjeli. Saslušano je više od 40 osoba djelomice javno, djelomice tajno (bez nazočnosti publike); a sve su izjave podrobno zabilježene kako bi poslužile za dokumentaciju.

Nakon saslušavanja svjedoka i zastupnika organizacija za zaštitu ljudskih prava i nacionalnih manjina „Društvo za ugrožene narode“ je u dokumentu koji je nazvan „Frankfurtski apel“ iznijelo slijedeće zaključke:

1. – Očito je da Vlada Srbije i srpsko-crnogorska vojska sustavno sprovode svoj program etničkog čišćenja; što znači protjerivanje, zlostavljanje i ubijanje nesrpskog stanovništva. U onim dijelovima Republike Hrvatske i Republike Bosne i Hercegovine koje su pod srpskom kontrolom to čišćenje velikim je dijelom već sprovedeno.

2. – Izjave svjedoka iz Vojvodine, Sandžaka i Kosova potvrđuju da i tamo Vlada Srbije i vojska korak po korak sprovode politiku etničkog čišćenja. Najžešće su pogođeni Hrvati i Mađari, Muslimani i Albanci.

3. – „Društvo ugroženih naroda“ srpskoj vladi i vojsci također predbacuje uništavanje židovske zajednice u Bosni i Hercegovini.

zločinaca hrvatske narodnosti kao i da se ukinu logori u Hercegovini na području koje je pod nadzorom hrvatskih bosansko-hercegovačkih postrojbi.

Srbi sustavno vrše program etničkog čišćenja, a među Hrvatima ima nedosljednih koji upadaju u zločine

„Društvo“ smatra da se slični poticaji i zahtjevi u Srbiji trenutačno ne mogu sprovesti u djelo.

6. Izjave svjedoka, odnosno dokumentacija s ovog saslušavanja bit će dostavljene odgovarajućim međunarodnim institucijama i organizacijama.

7. „Društvo za ugrožene narode“ priziva na svjetsku javnost i traži što brže utemeljenje međunarodnog suda koji će osuditi ratne zločine te oblike i načine etničkog čišćenja. To znači da treba osuditi i one koji su tu politiku ideološki pripremali i one koji su je u republikama i pokrajinama bivše Jugoslavije provodili u djelo.

„Frankfurtski apel“ potpisali su: predsjednik „Društva za ugrožene narode“ **Tilman Zülch**, član komisije i predstavnik židovske zajednice u Sarajevu **dr. Milan**





Velika pomoć male zajednice

HKM Hameln koju vodi mostarski svećenik **Mile Miljko** uputila je od lipnja do studenog ove godine 280 tona pomoći – hrane, lijekova i odjeće – na ugrožena područja obiju naših republika. Sveukupna vrijednost tih pošiljki procijenjena je na oko 2 milijuna DM. Bročano mala hrvatska zajednica-svega oko 800 vjernika – ostvarila je u tom djelovanju uspješnu suradnju s njemačkim sugrađanima na tom području. ■

Šemso i Ilija

Muslimani i katolici iz republika Bosne i Hercegovine i Hrvatske sve sustavnije surađuju, osobito u zbrinjavanju svojih prognanika iz domovine. „Konradtsblatt“, tjednik za nadbiskupiju Freiburg, piše o tome 6. rujna. Ističe da Caritasov socijalni ured u Mannheimu koji vodi naš socijalni radnik **Ilija Peran** trajno surađuje s **Šemsom Paljevićem**, koji je predstojnik tamošnjeg Islamskog kulturnog centra. Izbjeglice obiju zajednica na više su mjesta u Mannheimu smješteni u istim kućama. Ilija i Šemso zajedno pohađaju izbjeglice i zajedno pronalaze sredstva za pomoć ugroženoj domovini. Tijekom kolovoza stigla je veća skupina prognanih majki s djecom. Za njih se pobrinuo Caritas.



Koncerti u razorenom Sarajevu

„Ne zaboravimo da se Hrvatima u Bosni i Hercegovini tako nešto ne događa po prvi put.“

Prof. dr. Dubravko Lovrenović tajnik je Hrvatskog kulturnog društva „Napredak“ kojemu je sjedište u Sarajevu. U nedjelju 13. rujna pohodio je Hrvatsku katoličku misiju Berlin i HKD „Fran Mažuranić“ te je nakon podnevne mise u župnoj dvorani održao predavanje pod naslovom „Herceg-Bosna – jučer, danas, sutra“. Nakon predavanja berlinski član našeg uredničkog vijeća **Ivek Milčec** razgovarao je s njim za Živu zajednicu.



Prof. dr. Dubravko Lovrenović s članovima uprave HKD „Fran Mažuranić“ u Berlinu. Lijevo, Jurica Novak, desno Mate Bojica

Žz: Kako djeluje „Napredak“ u ratom zahvaćenju Bosni i Hercegovini?

D.L.: „Napredak“ je prije svega kulturno društvo usmjereno njegovanju hrvatske kulturne baštine, ne samo u BiH. No ratne neprilike usmjerile su djelatnost u smislu pomaganja žrtvama rata. Eto, tijekom minulih pet mjeseci kroz „Napredak“ je prošla raznovrsna pomoć u vrijednosti od 200 000 DM, a u Sarajevu smo zbrinuli više od 2000 obitelji. Na svaki mogući način našli smo se u službi ugroženoga čovjeka, ne ograničavajući se samo na svoje članove.

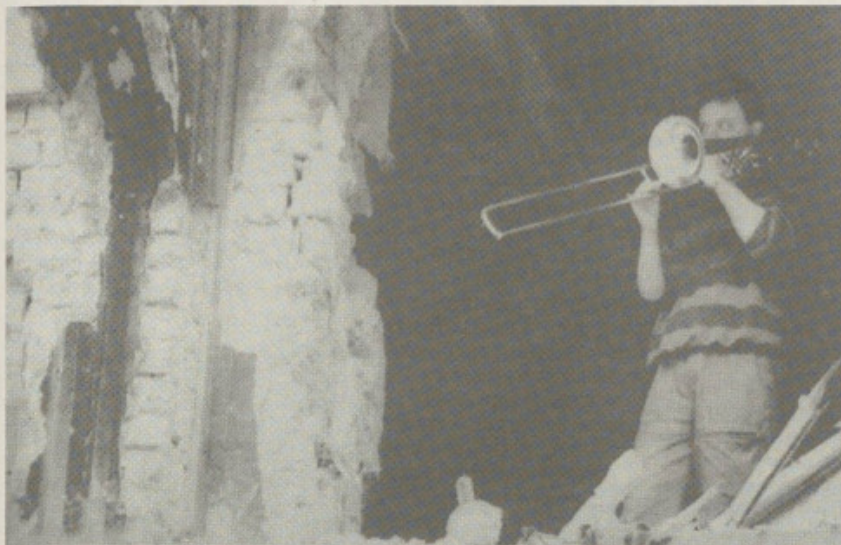
Žz: Da li se usred ratnih strahota uopće može govoriti o kulturnom životu bosansko-hercegovačkih Hrvata?

D.L.: Dapače. „Napredak“ je u ovo ratno doba u Sarajevu priredio četiri vrlo uspješna koncerta ozbiljne glazbe koji su bili vrlo dobro posjećeni te su našli odjeka i u

inozemnoj javnosti. „Napredak“ je također priredio tribinu u povodu 100. obljetnice rođenja književnika nobelovca Ive Andrića, koji je – što vrijedi istaknuti – nekoć bio „Napretkov“ stipendist. Pripremamo i izdanje „Napretkova“ hrvatskog katoličkog kalendara za godinu 1993. U pripremi je i naš dokumentarni film o porušenim i uništenim bogoštovnim zgradama i spomenicima u Sarajevu. „Napredak“ svjedoči da se u ratu može njegovati kultura.

Žz: Imate li uvida u prave razmjere šteta što ih je dosad pretrpjela katolička i muslimanska kulturna baština u BiH?

D.L.: Teško je govoriti o cjelovitom uvidu, ali očito ovaj rat nije samo genocidan nego također kulturocidan i urbicidan – ne ubija samo narod nego kulturu i gradove. Izrazuje se kao sveobuhvatni pohod na narode i njihovu ukupnu kulturu. Zavjetna Marijina crkva na Stupu u



Musiker erinnern an die Opfer eines Mörserangriffs im Zentrum von Sarajevo

Foto: Reuter

Sarajevo potpuno je uništena, spaljena. Crkva na Marin-dvoru teško je oštećena kao i crkve u Novom Sarajevu i na Bistrici. „Napretkova“ palača izravno je pogođena navodnom raketom. Dolaze glasi o teškim oštećenjima crkava širom Bosne i Hercegovine. Iz franjevačke bogoslovije u Nedarićima franjevci su protjerani, sve je odnešeno, popaljeno. Ali, ne zaboravimo da se Hrvatima u BiH tako nešto ne događa po prvi put. Snažan je naš narod, ponovno ćemo se dići i ustrajati na toj zemlji u kojoj živimo već 14. stoljeće.

Žz: Svijet zna za strahote što ih četnici čine u konclogorima, kako muče siluju i kolju, a tako malo čini da se tome stane na kraj...

D.L: Ima u tome nešto protuslovno. Svijet je državu Bosnu i Hercegovinu priznao, i ona je primljena u OUN razmjerno brzo. Republika Hrvatska je dulje na to čekala. Istodobno taj isti svijet ne žuri se priznatoj državi doista pomoći. Ta humanitarna pomoć, koja stiže i ne stiže, postaje nešto sporedno čime kao da se prikriva pravi problem. No, ukoliko svijet, prije svega Europa, doista ne pokaže spremnost Bosni i Hercegovini pomoći vojnički, oružjem, ako ne shvati da je to jedini način za obranu europskog i svjetskog poretka, požar rata mogao bi zahvatiti ne samo Balkan i istočnu Europu, nego bi se mogao i mnogo dalje proširiti. Nevjerojatno je da Europa to još ne shvaća.

Žz: Kako bi mogla Bosna i Hercegovina izgledati nakon ovog rata? Zar će u njoj biti moguć suživot?

D.L: Ovisi o ishodu rata. Ja sam optimist i držim da BiH može iz rata izići kao normalna i uljudena europska demokratska državna zajednica. Istina je da na putu prema tom cilju stoje mnoge prepreke, ali svako drugačije „rješenje“ bosansko-hercegovačkog pitanja ne bi donijelo stabilnost ni omogućilo suživot. Mislim da je suživot moguć i da će biti moguć. Dolazim upravo iz Sarajeva i mogu o tome svjedočiti. Sukobi koji bjesne u vrhovima političkih rukovodstava i stranaka zapravo se i ne odrazuju na obične ljude, na narod koji još uvijek zajedno živi i dijeli tu tešku sudbinu. To me ohrabruje da smijem reći kako je suživot u Bosni i Hercegovini moguć ne samo nakon rata nego se ostvaruje i u doba ovog doista divljačkog rata. ■

Majka novinara mučenika

Na jednoj od manifestacija Hrvatske kulturne zajednice Wiesbaden tijekom Tjedna stranaca u Wiesbadenu Hrvatima se priključila i gospođa **Ana Glavašević** koja je nekoliko tjedana bila u posjeti prijateljima.



Ana Glavašević majka je **Siniše Glavaševića**, novinara koji je osvojio srca slušatelja novinarskim i pjesničkim izvještajima s Radio-Vukovara u paklenskim danima prije okupacije grada, a kojemu se svaki trag izgubio nakon ulaska srpske vojske.

Ana Glavašević u Vukovaru je izgubila majku, supruga i sina. **Maja Runje**

Croatiam aeternam

Gospa s djecom govori hrvatski
i vrata zadnjih, zatvara, vremena.
Tko posljednji uđe
na živo će se drvo osloniti,
rukama izljuštiti grom od munje,
prozrijet elemente
i razumjet razluke ljudske.

Biti izabran u repu vremena,
kada gasnu narodi i zvijezde,
milost je veća od prvorođenja.
Nekad zborismo o predznacima,
sad sve ukazuje
na odsudni čas nastavaka.

Tko mogaše ikada slutjeti
da Gospa je vrh naše sudbine?
Neuništiv stijeg,
otkrivenje nakana povijesti.
Kraljica otokâ i kopna, stella
maris, sjajna nad sporim lađama.
O gipke hadrijanske struje,
unjišite me, unesite krhko,
pod mjesečno krilo zaborava.
Plahim, ospite, poljupcima
dok blaga sipi svjetlost
sa hrvatskih zvijezda.

Drago Štambuk

London, svibanj 1987. (objavljeno u knjizi „Vukovar-Croatia“)

TJEDAN STRANIH SUGRAĐANA – WOCHE DER AUSLÄNDISCHEN MITBÜRGER 1992

Viele Kulturen – eine Zukunft

MAINZ

„Kaži gdje su grobovi“

U sklopu Međunarodnog tjedna stranaca Hrvati su imali prilike nastupiti u nedjelju 20. rujna pred katedralom. Bila je otvorena prodaja jela i pića iz hrvatskih krajeva, a u 14 sati je pjevački zbor Hrvatske katoličke zajednice Mainz otvorio kulturni dio programa pjesmom „Kaži gdje su grobovi“. Dr. Stipe Ciciliani kratko je izložio prilike u domovini.

Slijedila je pjesma „Ne dirajte mi ravnicu“, a zatim „Vilo Velebita“ gdje se zboru iz Mainza pridružila dječja skupina „Tamburice i mi“ iz Wiesbadena. Folklorna skupina „Croatia-ensemble“ iz Frankfurta izvela je završno kolo iz opere „Ero s onoga svijeta“.

HKZ Mainz je 23. rujna u 20 sati priredila okrugli stol o uzrocima i posljedicama



„Ero s onoga svijeta“ u izvedbi frankfurtskog „Croatia-ensembla“



Pjevački zbor HKM Mainz izazvao je posebnu pozornost mjesnog njemačkog novinstva

rata u Hrvatskoj. Sudjelovali su ugledni predstavnici njemačke savezne i hessenske pokrajinske vlade, Europskoga vijeća, Organizacije za ugrožene narode, njemačkih stranaka CDU i SPD te Ambasade Republike Hrvatske u Bonnu. Vijeće stranaca grada Mainza priredila je 26. rujna navečer međunarodno slavlje u Schlossu. U kulturnom dijelu programa ponovno su nastupili „Croatia-ensemble“ i pjevački zbor HKZ Mainz. Sveukupni doprinos te večeri namijenjen je izbjeglicama iz Republike Hrvatske i Republike Bosne i Hercegovine. **Irena**

FRANKFURT Uspjelo dvojezično bogoslužje

Dok se iz više njemačkih mjesta čuje kako raste mržnja prema strancima, u Frankfurtu je upravo njemačka katolička župa St. Aposteln u Sachsenhausenu pozvala hrvatsku katoličku misiju da zajedno označe „Tjedan stranog sugrađanina“ dvojezičnim bogoslužjem. Naum je ostvaren 27. rujna. Zajedničku euharistiju predvodio je s njemačkim župnikom Dohnalom naš fra Draško Teklić. Zbor frankfurtske misije „Mato Leščan“ predvodila je s. Pavlimira s dr. Josipom Lucićem koji redovito svake nedjelje svira na hrvatskoj misi u toj crkvi. Drugi naši frankfurtski svećenici i redovnice morali su i te nedjelje vršiti svoje dužnosti na više mjesta gdje se okupljaju hrvatski vjernici. Misne molitve i pjesme složene su tako da cijeli susret bude što prepoznatljiviji poziv na mir i zajedništvo među sugrađanima različitih

narodnosti. Zbor je izveo dijelove Griesbachove mise, Schubertov „Svet“, a za

vrijeme pričesti „Ko košuta“. Nakon mise njemačka župna zajednica pozvala je sve nazočne na domjenak s ugodnim razgovorom uz piće. ■



S. Pavlimira sa zborom koji nosi ime i duh prof. Mate Leščana – uvijek stručno i ozbiljno

BIBLIJSKI ULOMCI

1. ČITANJE

2 Kr 5, 14-17

Čitanje Druge knjige o Kraljevima

U one dane: Naaman Sirac side i opra se sedam puta u Jordanu, prema riječi Elizeja, čovjeka Božjega. I tijelo mu posta opet kao u malog djeteta – očistio se od svoje gube.

Vrati se on čovjeku Božjemu sa svom svojom pratnjom, uđe, stade preda nj i reče mu: „Evo, sad znam da nema Boga na svoj zemlji, osim u Izraelu. Zato te molim, primi dar od svoga sluga.“ Ali Elizej odgovori: „Živoga mi Gospodina kome služim, ne primam!“ Naaman navaljivao da primi, ali on ne htjede.

Tada Naaman reče: „Dobro, kad nećeš. Ali barem dopusti da meni, tvome slugi, dadu ove zemlje koliko mogu ponijeti dvije mazge. Jer sluga tvoj neće više prinositi pomirnice ni klanica drugim bogovima nego samo Gospodinu.“

Riječ je Gospodnja.

PSALAM 98 (97)

Pred poganima Gospodin obznani spasenje svoje.

Pjevajte Gospodinu pjesmu novu, jer učini djela čudesna.

Pobjedu mu pribavi desnica njegova i sveta mišica njegova.

Gospodin obznani spasenje svoje, pred poganima pravednost objavi. Spomenu se dobrote i vjernosti prema domu Izraelovu.

Svi krajevi svijeta vidješe spasenje Boga našega.

Sva zemljo, poklikni Gospodinu, raduj se, kliči i pjevaj!

1. ČITANJE

2 Tim 2, 8-13

Čitanje Druge poslanice svetoga Pavla apostola Timoteju

Predragi! Spominji se Isusa Krista, uskrsnula od mrtvih, od potomstva Davida – po mome Evanđelju. Za nj se ja zlopatim sve do okova, kao zločinac. Ali riječ Božja nije okovana! Stoga sve podnosim radi izabranih, da i oni postignu spasenje, spasenje u Kristu Isusu, zajedno s vječnom slavom. Vjerodostojna je riječ: Ako s njime umriješmo, s njime ćemo i živjeti. Ako ustrajemo, s njime ćemo kraljevati. Ako ga zaniječemo, i on će nas zanijekati. Ako ne budemo vjerni, on vjeran ostaje. Ta ne može sebe zanijekati!

Riječ je Gospodnja.

PJESMA PRIJE EVANĐELJA

Aleluja! Aleluja!

Otac Gospodina našega Isusa Krista prosvjetlio nam oči srca, te upoznao koje li nade u pozivu našem! **Aleluja!**

EVANĐELJE

Lk 17, 11-19

Čitanje svetog Evanđelja po Luki

Dok je Isus putovao u Jeruzalem, prolazio je između Samarije i Galileje. Kad je ulazio u neko selo, eto mu u susret deset gubavaca. Zaustaviše se podaleko i zavapiše: „Isuse, Učitelju, smiluj nam se!“ Kad ih Isus ugleda reče im: „Idite, pokažite se svećenicima!“ I dok su išli, očistiše se. Jedan od njih, vidjev da je ozdravio, vrati se slaveći Boga u

sav glas. Baci se nice k Isusovim nogama zahvaljujući mu. A to bijaše neki Samarijanac. Nato Isus primijeti: „Zar se ne očistiše deseterica? A gdje su ona deveterica? Ne nađe li se nijedan koji bi se vratio i podao slavu Bogu, osim ovog tuđinca?“ A njemu reče: „Ustani! Idi! Tvoja te vjera spasila!“

Riječ je Gospodnja.

MOLITVE VJERNIH

Kao članovi Božjega naroda koji je odgovoran za spasenje cijeloga svijeta – pomolimo se.

● *Da budemo ponosni što smo kršteni i u vjeri odgojeni, ali da to ne smatramo povlasticom nego zadatkom služenja i onima koji nisu kršteni i koji su drugačije odgojeni – molimo.*

● *Da svoju vjeru svima svjedočimo, a da je nikome ne namećemo – molimo.*

● *Da oni kojima vjeru naviještamo uvijek mogu vidjeti kako nam je važnija njihova sreća od naše koristi – molimo.*

● *Da poštujemo svačiju slobodu i različite vjerske običaje, ali da visoko cijenimo svoje katoličke obrede i svetinje, prošteništa i svetišta – molimo.*

● *Da svi članovi Crkve ozbiljno cijene svećeničku službu i sve crkvene zakone – molimo.*

● *Da naše pokojnike Isus zauvijek očisti od svake gube grijeha i čiste ih predstavi Ocu – molimo.*

Učini Gospodine, da budemo čvrsto ukorijenjeni u svoju narodnu i crkvenu baštinu i široko otvoreni potrebama i vrijednostima svih ljudi i svih naroda. Po Kristu Gospodinu našem.

ZA RAZMIŠLJANJE

Davno prije Isusa, u Starom Zavjetu, Bog je svoje izabranike odgajao tako da ne preziru stancer. Ljudi iz drugih naroda i iz drugih vjerskih zajednica također mogu postići Božju milost, Bog i za njih čini čudesna, i njih spasava. Božji izabranici koji su rođeni u pravoj vjeri, trebaju biti ponosni zato što Bog po njima širi spasenje, a ne kao da bi to spasenje bilo samo za njih. Osobito moraju paziti da s Božjim darovima ne trguju, da od toga što su izabrani ne izvlače sebičnu dobit. Da je prorok Elizej primio od Naamana Sirca ponudeni novac, taj bi pogani mogao misliti da je Bogu dar platio, kao što se plaća usluga liječniku, i da nema više nikakve obveze. Ovako se je uvjerio da taj Bog ne želi nikoga iskorištavati, nego je radostan što može darivati. Važno je također što prorok nije od izliječenog stranca tražio da se odmah podvrgne izraelskim vjerskim zakonima, da prijeđe u njihovu vjersku zajednicu. Ostao je sasvim slobodan. Tako se mogao uvjeriti da taj Bog također ne želi ljude podvrgavati svojoj ili ičijoj vlasti. Pred tako dobrim, velikodušnim, nenametljivim Bogom izliječeni stranac

mogao je doživjeti i duhovno izlječenje, pravo obraćenje. Na ljubav je mogao odgovoriti ljubavlju, na povjerenje povjerenjem, na ponudenu slobodu preuzetom obvezom. Stoga javno priznaje pravoga Boga i odlučuje samo njega štovati. Priznaje i izvanrednu ulogu Božjega naroda te nosi sobom u vrećama zemlju iz toga kraja gdje mu je Bog učinio milosrđe, kako bi negdje u svom vrtu trajno imao dodir baš s tom zemljom. To je zanimljiv primjer kako je najveća vjerska sloboda spojiva s upotrebom svetih znakova, moći, medaljica, sličica i slično.

Evanđeoski ulomak odgovara prvom čitanju, jer se posebno ističe izliječeni stranac, Samarijanac. I ovdje se ističe veza slobodne Božje milosti s određenom vjerskom zajednicom i njezinom baštinom. Isus slobodno liječi silom Božjom, ali izliječene šalje da se uredno prijave tamošnjim svećenicima. Bog nije vezan crkvenim ustrojstvom, ali se tim ustrojstvom redovito služi. Tko je izravno povezan s Bogom, nikad ne prezire niti ruši Crkvu – nego je učvršćuje i usavršava.

BIBLIJSKI ULOMCI**1. ČITANJE**

Izl 17, 8–13

Čitanje Knjige Izlaska

U one dane: Dođu Amalečani i zaratuju s Izraelcima kod Refidima. A Mojsije reče Jošui: „Odaberi momčad pa pođi i zapodijeni borbu s Amalečanima. Ja ću sutra stati na vrh brda, sa štapom Božjim u ruci.“

Jošua učini kako mu je Mojsije rekao te zapodijeni borbu s Amalečanima, a Mojsije, Aron i Hur uzađoše na vrh brda. I dok bi Mojsije držao ruke uzdignute, Izraelci bi nadjačavali; a kad bi ruke spustio, nadjačavali bi Amalečani. Ali Mojsiju ruke napokon klonu. Zato uzeše kamen i staviše ga pod nj. On sjede, dok mu Aron i Hur, jedan s jedne, a drugi s druge strane, držahu ruke, tako da mu izdržaše do sunčanog zalaska. I Jošua ostricom mača svlada Amelaka i njegov narod.

Riječ je Gospodnja.**PSALAM 121 (120)**

**Pomoć je naša u imenu Gospodina
koji stvori nebo i zemlju.**

K brdima oči svoje uzdižem:
odakle će mi doći pomoć?

Pomoć je moja od Gospodina
koji stvori nebo i zemlju.

Tvoj nozi on posrnuti ne da
i neće zadrijemati on, čuvar tvoj.
Ne, ne drijema i ne spava on,
čuvar Izraelov.

Gospodin je čuvar tvoj,
Gospodin je zasjen tvoj s desne tvoje!
Neće ti sunce nauditi danju,
ni mjesec noću.

Čuvao te Gospodin od zla svakoga,
čuvar dušu tvoju!
Čuvao Gospodin tvoj izlazak i povratak
odsada dovijeka!

2. ČITANJE

2 Tim 3, 14 – 4, 2

**Čitanje Druge poslanice svetoga
Pavla apostola Timoteju**

Predragi! Ostani u onome u čemu si poučen i čemu si vjeru dao, svjestan od koga si sve poučen i da od malena poznaješ Sveta pisma koja su te kadra učiniti mudrim na spasenje po vjeri, vjeri u Kristu Isusu. Sve Pismo, bogoduho, korisno je za poučavanje, uvjeravanje, popravljivanje, odgajanje u pravednosti, da čovjek Božji bude vrstan, za svako dobro djelo prikladan. Zaklinjem te pred Bogom i Kristom Isusom koji će suditi žive i mrtve, zaklinjem te Pojavkom njegovim i kraljevstvom njegovim: Propovijedaj riječ, uporan budi – bilo to zgodno ili nezgodno – uvjeravaj, prijeti, zapovijedaj sa svom strpljivošću i poukom.

Riječ je Gospodnja.**PJESMA PRIJE EVANĐELJA:****Aleluja! Aleluja!**

Govori, Gospodine, sluga tvoj sluša: ti
imaš riječi života vječnoga! **Aleluja!**

EVANĐELJE

Lk 18, 1–8

Čitanje svetog Evanđelja po Luki

U ono vrijeme: Kaza Isus svojim učenicima prispodobu kako valja svagda moliti i nikada ne sustati: „U gradu nekom bio sudac. Boga se nije bojao, za ljude nije mario. U tom gradu bijaše i neka udovica. Dolazila k njemu i molila: 'Obrani me od mog tužitelja!' No on ne htjede zadugo. Napokon reče u sebi:

'Iako se Boga ne bojim nit za ljude marim, ipak, jer mi udovica ova dodijava, obranit ću je da vječno ne dolazi mučiti me!'

Nato reče Gospodin: „Čujte što govori nepravedni sudac! Neće li onda Bog obraniti svoje izabrane, koji dan i noć vapiju k njemu, sve ako i odgađa stvar njihovu? Kažem vam, ustati će žurno na njihovu obranu. Ali kad Sin čovječji dođe, hoće li naći vjere na zemlji?“

Riječ je Gospodnja.**MOLITVE VJERNIH****MOLITVA VJERNIH**

Bogu je naša molitva važnija i vrednija nego što mi to možemo zamisliti. Pomolimo se.

● *Da budemo svjesni kako bez Božje pomoći ništa dobra ne možemo učiniti – molimo.*

● *Da ne molimo samo kad nam je ugodno moliti i kad smo sabrani; da ustrajemo u molitvi i onda kad nam ona uopće ne prija – molimo.*

● *Da vrijeme posvećeno molitvi smatramo najbolje uložnim vremenom – molimo.*

● *Da znamo moliti i u liturgijskoj zajednici i svaki za sebe u tihoj sabranosti – molimo.*

● *Da molitva bude naš osobni iskreni razgovor s Bogom, ali da također učimo moliti po uzorcima kršćanske baštine, da nam ne budu strani psalmi, krunica i različite uobičajene pobožnosti – molimo.*

● *Da molivom iskazujemo ljubav svojim dragim pokojnicima – molimo.*

Zahvaljujemo ti, svemoguću Bože, što nam po molitvama daješ udjela u svojoj svemoći. Po Kristu Gospodinu našem.

ZA RAZMIŠLJANJE

Ova bi se nedjelja mogla nazvati nedjeljom ustrajne molitve. Molitva nije samo u tome da čovjek Bogu iznese svoje želje i potrebe, da ga zamoli za ono što mu treba. Iz više biblijskih primjera vidimo kako čovjek u molitvi na neki način sjedinjuje svoje napore s Božjim djelovanjem. Bilo bi krivo reći da Bogu nedostaje snaga pa da mu čovjek mora pomoći; ali je istina da Bog ozbiljno prihvaća takvu ljudsku suradnju kad treba među ljudima postići neko dobro. Molitva, dakle, nije samo signal poslan Bogu, nego također stvarna energija, snaga koja u vezi s Bogom proizvodi učinke. Mi zapravo ne znamo ni opisati ni protumačiti tu snagu ni način njezina djelovanja. Sve se to događa na nevidljivom području. Nevidljivo je cijelo područje misli, volje, ljubavi, odluke, duhovnog napora – ali zato nije manje važno za ljudski život. U čovjekovu biću postoje i djeluju duboki nepoznati slojevi već na razini same naravi. O tome se u novije doba mnogo istražuje i piše. Sugestija, tele-

patija, bioenergija, ekstrasenzi – različite su riječi kojima se pokušava nešto od toga izreći. Kada pak ustrajna i iskrena molitva tu naravnu ljudsku sposobnost poveže s Božjom snagom, u samom se čovjeku pojavljuje nadnaravna moć koja ga u stanovitu smislu čini slična Bogu u Božjoj svemogućnosti. Kao što je za Mariju kad ljude zagovara davno rečeno da je ona „svemoguća na koljenima“, tako se i za svakog ustrajnog molitelja može reći da dobiva udjela u Božjoj svemogućnosti. U današnjem prvom čitanju to je znakovito označeno Mojsijevim na molitvu uzdignutim rukama. Kad više sam nije imao snage, ruke su mu drugi pridržavali. Prizor nas podsjeća na Kristove uzdignute ruke koje su čak čavlima na križ prikovane. Isus u ovom evanđelju ni ne pokušava tumačiti unutrašnju uzročnost molitve, nego samo potiče da u molitvi ne posustanemo. Ne mora čovjek znati što se događa sa zrakom u plućima – važno je da ne prestane disati.

BIBLIJSKI ULOMCI**1. ČITANJE** Sir 35, 12–14. 16–18**Čitanje Knjige Sirahove**

Gospodin je sudac, i ne vrijedi kod njega lijepo lice. Nije pristran na štetu siromahovu i sluša molitvu potlačenoga. Ne prezire jauk siročeta ni udovice kad izljevja svoj bol. Tko je ojađen, blagonaklono će biti uslišan, jer vapaj se njegov diže do oblaka. Molitva poniznog prodire kroz oblake, i on nema mira dok ona ne dođe do Boga, i ne popušta dok ga Svevišnji ne pogleda, pravedno ne presudi i pravdu ne uspostavi.

Riječ je Gospodnja.**PSALAM 34 (33)****Jadnik vapi, i Gospodin ga čuje.**

Blagoslivljat ću Gospodina u svako doba, njegova će mi hvala biti svagda na ustima!

Nek se Gospodinom duša moja hvali, nek čuju ponizni i nek se raduju!

Lice se Gospodnje okreće protiv zločinaca

da im spomen zatre na zemlji.

Pravednici zazivaju, i Gospodin ih čuje, izbavlja ih iz svih tjeskoba.

Blizu je Gospodin onima koji su skršena srca,

a klonule duše spasava.

Gospodin izbavlja duše slugu svojih, i neće platiti tko god se njemu utječe.

2. ČITANJE 2 Tim 4, 6–8. 16–18**Čitanje Druge poslanice svetoga Pavla apostola Timoteju**

Predragi! Ja se već prinosim za žrtvu ljevanicu, prispjelo je vrijeme moga odlaska. Dobar sam boj vojevao, trku završio, vjeru sačuvao. Stoga mi je pripravljen vijenac pravednosti koji će mi u onaj dan dati Gospodin, pravedni sudac; ne samo meni, nego i svima koji s ljubavlju čekaju njegov Pojavak. Za prve moje obrane nitko ne bijaše uza me, svi me ostaviše. Ne uračunalo im se! Ali Gospodin je stajao uza me, on me krijepio da se po meni potpuno razglasi Poruka, te je čuju svi narodi; i izbavljen sam iz usta lavljih. Izbavit će me Gospodin od svakoga zla djela i spasiti za svoje nebesko kraljevstvo. Njemu slava u vijeke vjekova! Amen!

Riječ je Gospodnja.**PJESMA PRIJE EVANĐELJA****Aleluja! Aleluja!**

Blagoslovljen si Oče, Gospodaru neba i zemlje, jer si otajstva Kraljevstva objavio nejačadi! **Aleluja!**

EVANĐELJE

Lk 18, 9–14

Čitanje svetog Evanđelja po Luki

U ono vrijeme: Nekima koji se pouzdavahu u sebe, da su pravednici, a druge potcjenjivahu, reče Isus ovu prispodobu:

„Dva čovjeka uziđoše u Hram pomoliti se: jedan farizej, drugi carinik. Farizej, uspravan, ovako u sebi moljaše: 'Bože,

hvala ti što nisam kao ostali ljudi: gra-bežljivci, nepravednici, preljubnici ili – kao ovaj carinik. Postim dvaput u tjednu, dajem desetinu od svega što ste-knem.'”

„A carinik stojeći izdaleka ne usudi se ni očiju podignuti k nebu, nego se udaraše u prsa govoreći: 'Bože, milostiv budi meni grešniku!'”

„Kažem vam: ovaj siđe opravdan kući svojoj, a ne onaj! Svaki koji se uzvisuje, bit će ponižen; a koji se ponizuje, bit će uzvišen.”

Riječ je Gospodnja.**MOLITVE VJERNIH**

Stanimo iskreno pred Boga koji se protivi oholima, a ponizima iskazuje milosrđe.

● *Da se nikada ne nastojimo predstavljati važnijima, pametnijima i boljima nego što zaista jesmo – molimo.*

● *Da budemo zahvalni onima koji nas upozoravaju na naše slabosti i pogreške – molimo.*

● *Da tuđe slabosti i grijeha ne razgllašujemo, da nikoga ne sramotimo, da opomena bude uvijek obzirna – molimo.*

● *Da zajedno sa svojim Bogom poštujemo i uvažavamo baš one koji su među ljudima siromašni, potlačeni i prezreni – molimo.*

● *Da znamo biti ponosni, ali ne oholi za dobro koje učinimo – molimo.*

● *Da vjerni pokojnici prime od Gospodina pripravljeni im vijenac pravednosti – molimo.*

Isuse, koji si se ponizio da nas uzvisiš, pomози nam da te slijedimo u poniženju i u proslavi. Koji živiš i kra-ljuješ u vijeke vjekova.

ZA RAZMIŠLJANJE

Da bi molitva bila djelotvorna, da bi Bog uopće čovjeka molitelja ozbiljno shvatio, ipak trebaju biti ispunjene neke pretpostavke, moraju biti uklonjene stanovite zapreke. Očito je prva i glavna zapreka ljudska oholost. Svaki je, naime, oholica lažac, a Bog je sama istina. Svaki oholica se pretvara, da druge zavara, a Boga se ne može prevariti. Prvi je zahtjev dobre molitve poniznost, a poniznost nije drugo doli iskrenost u prosuđivanju samoga sebe. Ponizan je onaj tko zna istinu o sebi i ne pokušava se predstavljati boljim, vrednijim i važnijim nego što jest. Knjiga Sirahova izričito povezuje osobnu poniznost s društvenim poniženjem. Bog je na strani siromaha, potlačenih, sirota i udovica. Zanimljiv je način govora o prodornosti molitve. Kao da Bog ima više sluha za molitvu onoga koji je ugroženiji, kojemu je teže živjeti, koji na zemlji ima manje šanse. Zanimljiva je i pove-zanost poniznosti i upornosti. Ponizni čovjek nije pred Bogom stidljiv, ne pomišlja da ga takva kakav jest Bog ne želi slušati. Naprotiv, on zna da bez Boga ne može, te moli uporno i pouzda-

no, sve dok mu Bog doista ne pritekne u pomoć. Ta pak Božja pomoć na društvenoj razini ne daje povlastice, nego uspostavlja pravdu nasuprot silnika. Oni pak koji se pred Bogom prave važni, koji sebe uzvisuju a druge ponizuju, upravo onemogućuju Bogu da im pomogne. Slični su bolesnicima koji liječniku ne priznaju svoju bolest, nego se isprsavaju nepostojećim zdrav-ljem. Ne dopuštaju ni pregleda, ne prihvaćaju dijagnozu ni lije-kove. Istodobno preziru one koje Bog voli i koje želi spasiti. Isus je, pripovijedajući usporedbu s farizejom i carinikom, imao pred očima određene utjecajne ljude svoga doba koji su se i u vjer-ničkim zajednicama gurali u prve redove kao najbolji, najsvetiji i najpouzdaniji. Ali, očito su htjeli nad druge se uzdizati, drugima gospodariti, a ne spašavati ih. Apostol Pavao, koji je u više pisa-ma iskreno govorio o svojim slabostima i javno se kajao za svoje grijeha, pokazuje danas kako Božji prijatelj smije biti ponosan, kako se može i pohvaliti izvanrednim Božjim darovima i biti sre-tan što je izdržao na Božjem putu.

BIBLIJSKI ULOMCI

1. ČITANJE

Mudr 11, 22 – 12, 3

Čitanje Knjige Mudrosti

Sav je svijet pred tobom, Gospodine, kao zrnce praha na tezulji i kao kaplja jutarnje rose što se spušta na zemlju. Ali ti si milostiv svima, jer možeš sve, i kroz prste gledaš grijehe ljudima da bi se pokajali. Jer ti ljubiš sva bića, i ne mrziš ni jedno koje si stvorio. Jer da si štogod mrzio, ne bi ga ni stvorio. A kako bi išta moglo postojati, ako ti ne bi htio, ili se održati ako ga ti nisi u život pozvao? Ali ti štediš sve, jer sve je tvoje, Gospodaru, ljubitelju života, i tvoj je besmrtni duh u svemu. Blago kažnjavaš prestupnike, koriš ih i opominješ za grijehe njihove, da se ostave zloće i da se ufaju u tebe, Gospodine.

Riječ je Gospodnja.

PSALAM 145 (144)

Blagoslivljat ću ime tvoje dovijeka,
Bože, kralju moj!

Slavit ću te, Bože, kralju moj,
ime ću tvoje blagoslivljat uvijek i
dovijeka.

Svaki ću dan tebe slaviti,
ime ću tvoje hvaliti uvijek i dovijeka.

Milostiv je i milosrdan Gospodin,
spor na srdžbu, bogat dobrotom.
Gospodin je dobar svima,
milosrdan svim djelima svojim.

Nek te slave, Gospodine, sva djela tvoja,
i tvoji sveti nek te blagoslivlju!
Neka kazuju slavu tvoga kraljevstva,
neka o sili tvojoj govore.

Vjeran je Gospodin u svim riječima svojim
i svet u svim svojim djelima.

Gospodin podupire sve koji posrću
i pognute on uspravlja.

2. ČITANJE

2 Sol 1, 11 – 2, 2

Čitanje Druge poslanice svetoga
Pavla apostola Solunjanima

Braćo! Uvijek molimo za vas da vas Bog naš učini dostojnima poziva i snažno dovede do punine svako vaše nastojanje oko dobra i djelo vaše vjere te da se proslavi Ime Gospodina našega Isusa u vama, i vi u njemu – po milosti Boga našega i Gospodina Isusa Krista. A glede Dolaska Gospodina našega Isusa Krista i našeg okupljanja oko njega, molimo vas, braćo: ne dajte se brzo pokolebati u svom shvaćanju niti uzne- miriti ni nekim duhom, ni nekom riječju, ni nekim tobože našim pismom, kao da će sad-na Dan Gospodnji.

Riječ je Gospodnja.

PJESMA PRIJE EVANĐELJA:

Aleluja! Aleluja!

Blagoslovljen Kralj, onaj koji dolazi u
ime Gospodnje; na nebu mir i slava na
visinama! Aleluja!

EVANĐELJE

Lk 19, 1–10

Čitanje svetog Evanđelja po Luki

U ono vrijeme: Uđe Isus u Jerihon. Dok je njime prolazio, eto čovjeka, imenom Zakeja. Bijaše on nadcarinik, i to bogat. Želio je vidjeti tko je to Isus, ali ne mogaše od mnoštva, jer je bio niska rasta. Potrča naprijed, pope se na smokvu da ga vidi, jer je onuda imao proći. Kad Isus dođe na to mjesto, pog-

leda gore i reče mu: „Zakeju, žurno siđi! Danas mi je proboraviti u tvojoj kući.“ On žurno siđe i primi ga sav radostan. A svi koji to vidješe, stadoše mrmljati: „Čovjeku se grešniku svratio!“ A Zakej usta i reče Gospodinu: „Evo, Gospodine, polovicu svog imanja dajem siromasima! I ako sam koga u čemu prevario, vraćam četverostruko.“ Reče mu na to Isus: „Danas je došlo spasenje ovoj kući, jer i on je sin Abrahamov! Ta Sin čovječji dođe potražiti i spasiti izgubljeno!“

Riječ je Gospodnja.

MOLITVE VJERNIH

Prikažimo svoje molitve Bogu koji nas cijeni više nego što mi sebe možemo cijiniti, koji nas voli premda nismo vrijedni njegove ljubavi.

● Da vjerujemo kako vrijedi živjeti, raditi i zauzimati se za ljude, premda na svijetu ima toliko zloće i nesreće – molimo.

● Da nikad ne pokleknemo pred zloćom, da se protivimo zlu, a da ipak ne mrzimo onoga koji nam zlo čini – molimo.

● Da ljubav prema neprijatelju ne bude naša slabost, nego upravo snaga; da iz ljubavi prema domovini i prema onima koji su nam bliski odbijamo neprijatelje odlučno, ali bez mržnje i osвете – molimo.

● Da se zajedno s Bogom nadamo obraćenju grešnika i da obraćene prihvaćamo kao braću i sestre – molimo.

● Da se nitko od nas ne usudi biti strožim od Boga – da ne osuđujemo one kojima je Bog oprostio – molimo.

● Da nas sve, premda smo grešni, uskrslu Gospodin primi na vječnu gozbu – molimo.

Usliši, Oče, naše molitve – po Kristu Gospodinu našem.

ZA RAZMIŠLJANJE

Knjiga Mudrosti govori o milosrdnom Božjem realizmu prema grešnicima. On najbolje zna kakav je tko, a ipak sva-koga voli. Zato se pred njim ne treba pretvarati, ne treba mu se ulagivati. Dokle god je čovjek živ, Bog očekuje njegovo obraćenje, stoga se svaki čovjek treba nadati i svome spa-senju i spasenju svakoga grešnika. Za mislioce je posebno izazovna rečenica: „Jer ti ljubiš sva bića, i ne mrziš ni jedno koje si stvorio.“ Bog uopće nije sposoban mrziti. Ne mrzi ni prokletnike – oni su sami zauvijek izabrali mržnju, a on im ipak ne oduzima dar njihove naravi – ne uzima im ono što im je darovao stvaranjem, premda su odbili ono što im dariva otkupljenjem. Ovdje nalazimo i čovjekoljubivo poimanje Božje kazne. Bog ne kažnjava da bi izvršio pravdu nad grešnikom, nego da bi grešnika potaknuo na obraćenje. Vjernik se stoga nikad ne smije radovati što je Bog nekoga kaznio, niti Božjom kaznom mahati nad drugima kao nekom

šibom za pravljenje reda. U tom smislu možemo shvatiti i Pavlovo upozorenje onima koji su voljeli prijetiti skorim Sud-njim danom. Treba se radovati što je Isus proslavljen i što će ljudi u njemu biti proslavljeni, a ne zlorado očekivati da Bog kazni grešnike; osobito kad zloradi oholica smatra grešnici-ma baš one koji se s njim ne slažu, koji se njemu ne pokora-vaju. Evanđelje donosi prelijepu zgodu susreta Isusa sa Zakejom. Čovjek nizak, bogat i ozloglašen, zapravo prezreni javni grešnik. Penje se na smokvu da vidi Isusa, a Isus ga poziva i iznutra ga mijenja. On odmah shvaća da se doista treba promijeniti te se odriče svega što je nepravedno ste-kao. Isus ga počasti ulazeći k njemu na objed. To se, narav-no, ne dopada onima koji su Zakeju zavidni, koji bi mu rado bili oteli sve što ima, ali ga ne bi htjeli primiti kao pravoga čovjeka. Isusa, očito, samo to zanima: da čovjek doista postane čovjekom, što znači sličnim Bogu.

LUDWIGSHAFEN/MANNHEIM

Za male hrvatske mučenike

Ogranak Matice hrvatske za Ludwigshafen/Mannheim u zajednici s Freudenheimer Gymnasium, osnovnom školom „Brüder-Grimm-Schule“, hrvatskom dopunskom školom „Ivan Gundulić“ i uz folklorno-umjetničke izvedbe Hrvatskog kulturnog društva „Tomislav“ iz Stuttgarta priredio je 12. rujna u Mannheimu svoju drugu dobrotvornu večer pod geslom „Djeca za djecu“. Ovaj put u korist ranjene hrvatske djece.

Prihod od prve takve priredbe održane lani pod istim geslom utrošen je za potrebe splitskog Doma zdravlja „Dr. Petar Vitezić“ koji se brine za mentalno defektnu djecu protjeranu iz doma u Vrlici. Spomenuta zdravstvena ustanova primila je prošle zime kola za spasavanje, EKG-uređaj te druge medicinske uređaje, lijekove i bolničke potrepštine. Ovogodišnja priredba postala je snažni prosvjed protiv četničkih djecoubojica i jaki izraz međuljudske solidarnosti.

Najprije su na pozornicu izašla djeca izbjeglice iz bosanskih krajeva i zapjevali njemačku pjesmicu. Odjeknuo je pljesak s uzdisajima i suzama.

Nazočne je pozdravio hrvatski svećenik u Mannheimu Vinko Radić, pozivajući na oba jezika na solidarnost s napadnutim hrvatskim narodom, osobito s najnevinnijim žrtvama, postradalom djecom. Nazočne strance posebno je upozorio na nezaobilaznu ulogu Hrvatske u europskoj povijesti. „Zločinački napad na republike Hrvatsku i Bosnu i Hercegovinu

nasrtaj je na cijeli uljudeni svijet“, zaključio je don Vinko.

U dva nastupa pet učenica 8. razreda spomenute gimnazije – Silke Runke, Kathrin Henger, Romana Zelt, Tanja Hamleh i Tina Krivić – naizmjeničnim čitanjem iz liječničkih zapisa splitske bolnice predstavile su deset dječjih žrtava podivljale četničko-boljševičke soldateske.

Nježna plavokosa Silke uzbuđeno je čitala tragičnu sudbinu nepoznatog vršnjaka iz hrvatskog sela Muća koji je u doba jednog navodnog primirja našao igračku koju su „heroji srpskog vazduhoplovstva“ darovali hrvatskoj djeci. Kad se pošao s njom igrati, naprava je eksplodirala, izbila mu obadva oka i raznijela desnu ruku. Nije preživio operaciju. Tina je čitala o jedanaestogodišnjoj djevojčici iz Trogira koja je našla sličan upaljač te je izgubila palac i kažiprst.

Tako su nabrojile samo deset od bezbroja nesreća hrvatske djece.

Nakon tih strahota plesni nastupi mlade umjениčke skupine Tomislav iz Stuttgarta pod ravnanjem Petra Markovića djelovali su kao melem na ranu i kao navještaj nade za hrvatsko sutra bez rata i straha. Njemački su gosti bili oduševljeni bogatstvom umjetničkog izraza i pitomim ritmičkim figurama. Svakako treba istaknuti pijanistički prilog mladog Johanna Bübera s djelima Beethovena i Dvoraka. Hrvatska dopunska škola „Ivan Gundulić“ s nastavnikom Zlatkom Perhocom nastupila je s rodoljubnim prilozima.



Mjesni njemački novinar se oduševio, ali nije shvatio. Napisao je: „Ließ den Krieg in der Heimat vergessen“ – a nije znao kako se bol u pjesmi ne zaboravlja, kako i ples može ječati prkosom i nadom.

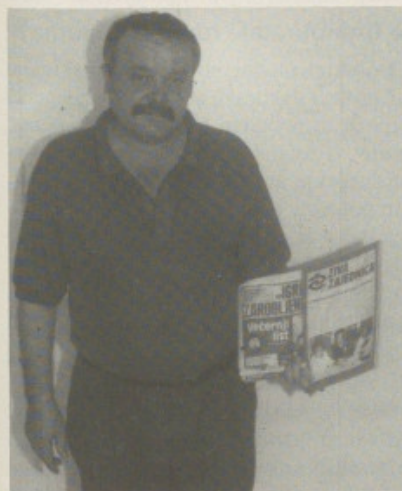
Najmlađi su pjevali u zboru, a Katarina Jauk recitirala je Gundulića i Matoša. Najpotresnije je bilo kad je Margareta Peran čitala posljednji telefaks „O neprijatelju“ vukovarskog novinara, humanista, našeg narodnog mučenika i viteza Siniše Glavaševića.

U ime priređivača – za Freudenheimer Gymnasium, gosp. Segeritz a za Maticu hrvatsku gospođa Elizabeta Krivić zahvalile su nazočnima s molbom da ne prepuštimo zaboravu ranjenu djecu u obje napadnute države. Kroz bogati program dvojezično su s mnogo prave mjere i snalažljivosti vodile naše srednjoškole Gorana Pažin i Margareta Peran.

Josip Krivić

MANNHEIM

Tako to radi Nikola



Nikola Babić u Mannheimu mnogo čita a sve pročitane novine donosi u Karitasovo savjetovalište da bi ih naši socijalni radnici odnijeli našim ljudima u zatvore, u bolnice, uopće onima koji ih sami ne mogu nabavljati a treba im domovinska riječ i vijest o domovini. Nikola je došao u Mannheim prije nego što su osnovane HKM Ludwigshafen i Mannheim i prije nego što su ondje počele djelovati Karitasove službe. On i njegova Mara vjenčali su se pred 21 godinu te su iz uzornoga braka darovali Crkvi i narodu dva sina i dvije kćeri. U tvornici teško radi, ali

Čitanje i širenje domovinskog tiska, građanskog i crkvenog, je za Nikolu normalno iskazivanje ljubavi prema zajednici

Akcija ogranka Matice hrvatske „DJECA ZA DJECU“, još je u tijeku pa ako netko želi i može pomoći djeci u nevolji neka svoj doprinos uplati na dole naznačeni bankovni račun. Uplaćeni iznos na ovaj račun može se odbiti od poreza.

Spendenkonto: KATHOLISCHE KIRCHE
– KROATIENHILFE
Volksbank, Mannheim,
Konto-Nr. 2324148
6800 Mannheim 51

trajno skrbi ne samo za svoju obitelj nego za svu hrvatsku zajednicu. Ne treba ni spominjati da su djeca redovito na vjeronauku. Nikola sudjeluje u svim pothvatima i Misije i Caritasa, pomaže svoj narod u obje naše republike. Rođen je u Bosni, u hrvatskoj katoličkoj župi Prozor, u ramskome kraju.

I.P.

Više povjerenja mladima



Prelat Jürgen Adam (prvi desno) s laičkim djelatnicama biskupijske uprave pokazao je veliko zanimanje i obogatio skup svojim stručnim predavanjem

Hrvatski katolički laici po prvi put su održali svoj susret u biskupiji Rottenburg-Stuttgart, i to u Metzingenu 12. rujna ove godine. Predmet njihova razmišljanja bio je „suradnja i suodgovornost vjernika laika u našim misijama“ prema mislima što ih je Papa Ivan Pavao II izložio u svom okružnom pismu „Christi fideles laici“. Susret je priredio dr. **Tomislav Međugorac** iz Ureda za izobrazbu odraslih Hrvata (ASTE-a) u suradnji s Odborom za obitelj pri biskupiji, a pod pokroviteljstvom Odjela za strance u biskupskom ordinarijatu. Okupilo se 86 vjernika laika koji nisu u crkvenim službama, 12 pastoralnih suradnika među kojima uz laikinje i laike ima i redovnica, te 9 svećenika iz 14 hrvatskih katoličkih misija u toj biskupiji. Među laicima bilo je i više mladih. Skup je brzojavno pozdravio predsjednik Vijeća za laike domovinske biskupske konferencije krčki biskup **Josip Bozanić**. On je pozvao predstavnike iz te biskupije da sudjeluju na Zboru hrvatskih vjernika laika koji će se održati od 16. do 18. listopada ove godine u Zagrebu.

● Politička odgovornost vjernika

Referent za strance u biskupiji Rottenburg-Stuttgart prelat **Jürgen Adam** održao je izlaganje o ulozi laika u Crkvi. Nije propustio pohvaliti nazočne koji su, premda pritisnuti teškim stanjem u domovini, ipak došli na ovaj važni skup. Crkva u Hrvata će poslije ovog strašnog rata sasvim drugačije izgledati, i laici će biti pozvani za nova poslanja. Uz svakodnevnu molitvu za mir vjernici bi se, već prema svojim mogućnostima i sposobnostima, trebali što više zauzimati u društvu, i to ne samo na području dob-

rotvornosti, nego i politike. Treba, naime, mijenjati svijet, unositi u njega zakone ljubavi i pravde. Tijekom mnogih stoljeća laici su u Crkvi imali svoja prava, ali samo načelno – dok poslije II. vatikanskog koncila postaju doista suodgovorni na svim područjima crkvenoga života. To je posebno izraženo u osnivanju pastoralnih vijeća.

● Misija nije „djevojka za sve“

Prateće izlaganje održao je vjernik laik **Tomo Tadić**, pastoralni suradnik u misiji Esslingen. Upozorio je da životnost misije ne ovisi samo o njezinom svećeniku, nego o svakom pojedinom vjerniku. – Zato se treba zamisliti nad sobom i nad svojom obitelji, vratiti u obiteljski život duhovne vrijednosti da bi se uopće moglo govoriti o duhovnoj obnovi naroda.

U ime svećenika govorio je voditelj HKM Reutlingen **Ivica Komadina**. Odao je priznanje vjernicima koji su se godinama zauzimali u našim misijama i pridonosili njihovu ugledu u njemačkom društvu i u ono doba kad su zbog toga bili saslušavani, ucjenjivani, izloženi opasnosti gubitka putnih isprava.

Prošla su vremena kad je misija bila „djevojka za sve“. Hrvatska katolička misija neće više trebati raditi sve što je u minulim desetljećima radila radi očuvanja ne samo vjere nego i jezika i kulture i cjelovite istobitnosti svoga hrvatskoga naroda. Sad imamo, hvala Bogu, svoju nezavisnu i međunarodno priznatu državu, koja i ovdje u Njemačkoj ima svoja zakonita predstavništva, te se mogu i bez crkvenoga pokroviteljstva organizirati hrvatska kulturna, sportska i politička društva i nastava materinjeg jezika. Misija se može tim više posvetiti svom glavnom zadatku: duhovnoj obnovi, a baš u

PRVI SUSRET HRVATSKIH VJERNIKA LAIKA U BISKUPIJI ROTTENBURG-STUTTGART

● Uoči provg velikog Zbora hrvatskih vjernika laika koji će se održati u Zagrebu 16.–18. listopada, naši su laici u Metzingenu sustavno pokrenuli mnoga pitanja suvremene uloge svih krštenika u životu Crkve.

tome vjernici laici mogu imati veliku ulogu. Potrebna su nam pastoralna vijeća koja će biti sastavljena od dobrih, sposobnih i dosljednih vjernika.

Poslije podne u radu po skupinama došli su do riječi svi nazočni laici. Onda su na zajedničkom sastanku predstavnici skupina izvjestili o zaključcima, pitanjima i prijedlozima. Istaknuta je potreba unapređivanja bogoslužja, radi čega bi u svakoj misiji morala djelovati liturgijska skupina koja bi pripremala čitače, ministrante i pjevače u suradnji sa svećenikom. Čitači su u nekim misijama odrasli, a u nekima djeca. Mladi su slabo uključeni. Crkveni zborovi uvelike obogaćuju bogoslužja. Pjesme trebaju biti liturgijske, ali i takve da ih cijela okupljena zajednica može pjevati. U nekim misijama mise traju razmjerno dugo, zato što svećenik sam pričešćuje. Predloženo je da se osposobe vjernici laici da budu djelitelji pričesti, kao što se čini u njemačkim župama.

● Demokratski izbori u župama?

Osobito su plodni bili izvještaji iz skupine „Caritas i dakonske službe. Vjernici laici trebali bi pohađati bolesnike, siromahe, stare i usamljene, prognanike. Osim materijalne, trebali bi im davati i duhovnu potporu. Bilo je pitanja o pokrivanju troškova za cvijeće, novine i knjige što se daruju bolesnicima. Mnogo je bilo govora o pomoći domovini koja je u ratu i prognanicima. Prelat Adam izvjestio je da u biskupiji ima 7 katoličkih bolnica i da se u tri od njih besplatno liječe hrvatski ranjenici kojima je potrebna osobita njega.

Mladi su također iznijeli svoja mišljenja. Upozorili su kako je često otežano njihovo uključivanje u život i djelatnosti misija, ►

NAŠI RANJENICI

Musliman iz Zagreba

Enes Bešić ranjen je kod oslobađanja Bosanskog Broda 8. svibnja ove godine. Musliman, rođen 1962. godine u Prijedoru, živi u Zagrebu na Žutom brijegu u Granešinskim Novacima. Rođen u kraju gdje katolici i muslimani žive u stoljetnoj slozi, srastao je s novom sredinom te mu je Zagreb drugi zavičaj. Oženjen je i otac dvoje djece. Teško je povrijeđen, lijeva noga sva je jedna velika rana. Hrvatski vjernici iz HKM Hanau brižno ga paze.



Radostan je i kad ga pohodi naš misionar donoseći mu hrvatski tisak. Enes pripovijeda o okrutnim borbama oko Novske. Sudjelovao je u oslobađanju od četnika i srpske vojske predijela oko Bosanskog Novog. Spominje se mjesta Kozarac i Blagaj gdje je bilo oko 80 ranjenih. Iskazujući ljubav ranjenom Enesu, koji se već godinu dana liječi na Uni-klinici, Hrvati s područja te naše misije svjedoče drevno povjerenje prema muslimanskoj braći.

Marijan Kovač

PUTOSITNICA

„Prepoznat će nas po radosti”



Na palubi broda „Rundfahrt” po Strasbourgu i oko njega – kao po Veneciji

Svećenici, pastoralni suradnici i socijalni radnici koji djeluju u dušobrižništvima za strance u biskupiji Rottenburg-Stuttgart – nas 150 – i ove smo godine pošli na jednodnevni izlet. Organizator je bio svećenik Luka Lucić kao predsjednik Mitarbeitervertretung, a pokrovitelj Ausländerreferat biskupskog ordinarijata. Bio je sunčani 17. dan ovogodišnjeg rujna. Pošli smo iz Freudenstadta za Strasbourg. Grad je poznat kao sjedište Europskog parlamenta gdje se u novije doba donose političke odluke važne i za hrvatski narod. To smo znali. Ali, da je Strasbourg tako sačuvao svoju ljepotu i srednjovjekovne kulturne spomenike, a istodobno postao suvremeni i vrlo dinamični grad, to je za mnoge bilo otkriće.

Putem smo se zaustavili u hodočasničkoj gotičkoj crkvi „Maria Krönung” u mjestu

Lautenbach-Renchal. Spomenik vjere i kulture iz 15. stoljeća. Euharistiju nam je predvodio neumorni prelat Jürgen Adam. Govorio je da kršćanin treba biti prepoznatljiv po životnoj radosti. Marija je iz te radosti propjevala „Veliča duša moja”, a nije se te pjesme odrekla ni pod križem. Naša je Crkva ranjena. Trpe mnogi i od one većine koja je prekinula vezu s Crkvom. Ne smijemo ih zaboraviti. Treba ići k njima, a prepoznat će nas po radosti.

Prelatove uvjerljive riječi potakle su u nama radost, a onda jedan od sudionika u molitvi vjernih istaknu: „Dok mi ovdje ugodno sprovodimo dan, mnogi umiru, jauču, bježe.”

Autobusi su se probijali vijugavim i opasnim putem kroz gustu crnogoričnu švarcvaldsku šumu. Ne zamijetismo da bi je zahvatila ekološka katastrofa.

U Strasbourgu najljepši je doživljaj bio plovitva brodom „Rundfahrt”. Na tren pomislih da sam u Veneciji. Lica poznata: Španjolci, Talijani, Poljaci, Mađari, Slovenci, Hrvati – Europa u malom. Nebo vedro, voda bljeska od sunca. S obje strane rijeke stari dvorci, crkve, muzeji, sinagoge, sveučilišta, blistava zgrada Europskoga parlamenta, mostovi – na mostovima ljudi. Djeca i starci mašu, pozdravljaju nas. Jedan dječak diže ruku s dva ispružena prsta. To je mali Hrvat! Pozdravlja nas znakom pobjede.

Na povratku u Rottenburg uz zajedničku večeru propjevaše Talijani i Hrvati. Pjesme „Vukovar” i „Molitva za Hrvatsku” opet nam paraju srca. A uši su još pune prelatovih riječi o kršćanskoj radosti. Tugovati nam je i radovati se. Stanka

► kako doživljavaju nepovjerenje, kako nedostaju voditelji skupina i odgovarajuće prostorije za redovite susrete. Mladi traže suradnju, više prostora za svoje stvaralaštvo, seminare o vjerskim i životnim pitanjima i nadasve više povjerenja.

Posljednja skupina predložila je izradbu ustrojstva pastoralnih vijeća i odbora kako bi se mogao što bolje povezivati rad vjernika laika na raznim područjima te usklađivati njihovo djelovanje sa svećenicima. Trebalo bi da svaka misija ima zakonite laičke predstavnike, da to ne budu ljudi bilo kakvi, bilo kako i bilo od koga izabrani. Zato treba provoditi demokratske izbore. Istina je pak da takva pastoralna vijeća u našim misijama ne mogu biti istovjetna njemačkim

vijećima. Ona, naime, nemaju tako određeni crkvenozakonski položaj, što ipak ne priječi da ipak postoje i djeluju. Trebali bi se sastati voditelji svih naših misija i po jednim ili po dva laička predstavnika iz svake te misije da na zajedničkom sastanku razrade naum i ustrojstvo tih vijeća i način kako birati zakonite predstavnike. Za sve misije trebaju važiti ista mjerila. Tek nakon toga mogu se predlagati kandidati te po misijama održati izbori. U sklopu pastoralnih vijeća djelovali bi različiti odbori, npr. odbor za mlade, liturgijski odbor, karitativni odbor, odbor za duhovnu obnovu i drugi. Time bi misije uspješnije djelovale, a laici bi u njima imali važne uloge i bili bi suodgovorni za duhovni rad i život u njima.

S. Vidačković

REPORTAŽA



U vodu staroga izvora, koji je Gospa blagoslovila, vjernici jednostavno umaću dlanove

Biskupu je trebalo samo 16 godina da prizna Gospina ukazanja u **Banneuxu**. Djevojčica **Mariette Beco** vidjela je Svetu Djevicu 8 puta u razdoblju od 15. siječnja do 2. ožujka 1933. Biskup u Liegeu mons. Kerkhofs je 22. kolovoza 1949. objavio:

„Danas nakon višegodišnje molitve i promatranja, vjerujemo da u savjesti možemo i moramo priznati bez ikakve rezerve stvarnost 8 ukazanja Svete Djevice Mariette Beco...“

● Hodočašće mirne savjesti

Hrvati, koji su u većem broju počeli dolaziti u Belgiju baš tih pedesetih godina ovoga stoljeća, mogli su stoga hodočastiti u Banneux sasvim mirne savjesti – u skladu s biskupovim mišljenjem. Dolazili su godinama, od 1975. imaju na Veliku Gospu redovitu misu u 16 sati, ali glavno hrvatsko nacionalno hodočašće u Banneux već 16 godina događa se na treću nedjelju rujna. Dolaze iz Belgije, Luxemburga, Nizozemske i iz Njemačke. Hodočašće vodi hrvatski dušobrižnik iz Liegea s tamošnjim hrvatskim časnim sestrama Naše Gospe koje djeluju u jednom od najuglednijih tamošnjih crkvenih zavoda, kolegiju sv. Louisa. Misiju vodi isusovac **Drago Rogina**. Ove su godine na to tradicionalno hodočašće došli iz same Belgije dugogodišnji djelatnik hrvatske inozemne pastave **dr. Mladen Karadole** te hrvatski misionar u Krefeldu sarajevski franjevac **Mato Martić** i iz Duisburga hrvatski misionar franjevac trećoredac **Stjepan Mikulan**. Među hodočasnicima iz Njemačke bilo je i naših časnih sestara iz Aachena i Kölna. Propovijedao je urednik „Žive zajednice“. Okupilo se oko 800

Kod Gospe Siromaha

U slobodnoj državi koja nema ni jezika ni narodnosti

hrvatskih vjernika, kako na pretpodnevnoj misi tako i na poslijepodnevnom križnom putu.

● Sasvim jednostavna ukazanja

Hodočašća u Banneux odlikuju se marijanskom jednostavnošću. Na širokom prostoru prošteništa nisu podignuta nikakva naročita skupa zdanja. Samo najjednostavniji trijemovi, više prostranih bogoslužnih prostora, mala kapela ukazanja, prostori za ispovijedanje, široki trgovi i prilazi. Nekoliko jednostavnih gostinjaca za bolesnike. Ljudi dolaze opušteno Bogu se pomoliti, zavjet izvršiti, vjeru ojačati. Vrš se i euharistijski blagoslovi bolesnika koji dolaze sa svih strana, ali dobiva se dojam da to

naravno, pozivala na molitvu. Očito jedno do najjednostavnijih Marijinih ukazanja u povijesti europskog katolištva. Zato crkvena vlast nije ni mogla pronaći razloga da ne dopusti vjernicima štovati Gospu na tom mjestu i u tom duhu.

● Država poput grada

Hrvati su u Belgiju dolazili 1925. i 1926. kao radnici u ugljenokope i željezare. Zatim je došlo do većeg priliva odmah nakon drugog svjetskog rata, da napokon šezdesetih godina dode i do novog hrvatskog doseljništva kao i po cijeloj Europi. Točan broj Hrvata u Belgiji nije lako ustanoviti, jer su mnogi, sklanjajući se od pritisaka omraženih jugokonzulata, uzimali belgijsko državljanstvo.



Hrvatska mladost je među darovima prinijela i pregršt hrvatske zemlje

bolesničko mnoštvo više dolazi podijeliti svoju bol s Isusom na križu i Marijom pod križem, nego što bi očekivali izvanredna čudesna ozdravljenja. Svi odlaze vedri i svi žele ponovno doći.

Hrvatsko slavlje kao i križni put bili su prožeti bolju zbog ratnih strahota u domovini.

Gospa se je u Banneuxu bila predstavila pod imenom „Gospa Siromaha“, blagoslovila od prije postojeći izvor, zaželjela malu kapelicu, pozvala da joj ljudi vjeruju jer i ona ima povjerenja u njih i pred posljednji odlazak svečano priznala da je majka Spasiteljeva i majka Božja. Svaki put je,

Belgija je država bez vlastitoga jezika a u njoj žive dva naroda, Valonci i Flamanci, te nešto Nijemaca. Tri su službena jezika: francuski, flamanski (inačica nizozemskog) i njemački. Ipak se svi žitelji te države, odnosno njezini državljani kojih ima oko deset milijuna smatraju Belgijancima. Biti Belgijanac ne znači imati s drugima Belgijancima ni zajednički jezik, ni zajedničko podrijetlo, nego zajedničku državu s vrlo bogatom kulturnom i političkom povijesti. To je kao da bi ljudi s različitih strana živjeli zajedno u jednom gradu, te ga svi zajedno izgrađivali, voljeli i branili kao svoj grad. Zanimljiv primjer za ispravnije poimanje državnosti



Križni put je pjesmom predvodio o. Drago Rogina (drugi s lijeva)

i narodnosti u samom srcu stare Europe. Inače, područje današnje Belgije pripadalo je u razna doba u različitoj mjeri susjednim državama, najviše Francuskoj i Austriji, god. 1830. protjerali su stranu vlast da 1831. okrunu vlastitoga kralja.

Hrvatsku katoličku misiju u Liègeu koja se razvila iz prijašnje zajedničke misije za Hrvate i Slovence od 1975. vodio je zagrebački svećenik **Josip Grošić**, od početka 1983. vodi je isusovac **o. Drago Rogina**. Desna su mu ruka sestre Naše Gospe u kolegiju st. Louis. Sada su ondje **s. Adeodata, St. Alojzija i s. Aleksija**. Područje misije obuhvaća čitavu pokrajinu Liège s istoimenom francuskom biskupijom. Prema nepotpunim podacima na samom širem području grada Liègea moglo bi živjeti oko 1600 Hrvata. Nakon

dugogodišnjeg izbjegavanja jugoslavenskih konzulata, nakon često bezuspješnog tumačenja strancima tko su Hrvati, svi su ti naši ljudi sada oslobođeni i ojačani sviješću da se mogu predstaviti kao ljudi iz poznate i priznate slobodne hrvatske države.

– ak –



Pred tornjem koji čuva uspomenu na pohod Konrada Adenauera, jednoga od tvorca poslijeratne Europe, Gospi Siromaha

20 GODINA
HRVATSKE KATOLIČKE MISIJE U
BELGIJI

8. STUDENOG 1992.

U BRUXELLU
DVORANA „JOLI BOIS“ –
av. des Grands Prix, 186 – 1150 Bruxelles/Woluwe Saint Pierre
Tel.: 02/733.85.47

DOBROTVORNA PRIREDBA ZA
PORUŠENO „RAVNO“
„VRATITI ĆEMO SE I OBNOVITI GA!“

Program: 12 SATI – Sv. Misa u crkvi „SAINTE ALIX“ – Joli Bois – Woluwe Saint Pierre – Parvis Sainte Alix

Predvodi hrvatski biskup mons. SLOBODAN ŠTAMBUK; 13 SATI – U DVORANI „JOLI BOIS“ – Objed s tombolom i zabavom.

WIESBADEN

Tri svjedokinje iz Bosne

● Zapad nad nama plače – a zašto nam ne pomogne?

Sedamdesetgodišnja **Kata Galić** iz Gornje Slatine kraj Bosanskog Šamca jedna je od tri svjedokinje koje su, na poticaj i u organizaciji Hrvatske kulturne zajednice Wiesbaden, 17. ovog mjeseca u Gradskoj vijećnici u Wiesbadenu svjedočile pred njemačkim slušateljstvom i predstavnicima tiska o zločinima kojima su izloženi civili pred srpskim zavojevačima u Bosni. Kćer Kate Galić u srpnju je oplakala majku, a Hrvati su joj u Wiesbadenu slavili misu zadušnicu; vijesti iz Gornje Slatine poručivale su naime da su pri ulasku srpske vojske svi žitelji poklani. No, Kata Galić doživjela je ipak „milost“ da tek bude odvedena u logor, gdje je uz neprekidne prijetnje da će je ubiti, na kamele podu, uz krišku kruha dnevno, provela vrijeme do razmjene za zarobljene srpske vojnike.

Ina Arnautović (28) pričala je o odlasku iz Prijedora i o tome kako su roditelji prvo potpisali „izjavu o iseljenju“ kojom odustaju od ukupnog vlasništva nad svojim posjedom, a zatim platili tri tisuće maraka da bi dobili propusnicu kojom su okupiranim teritorijem putovali do Dvora na Uni i dalje do Karlovca. U Zagrebu, u studentskoj sobi u kojoj stanuje sestra Ine Arnautović, do obitelji je stigla vijest da im je kuća do temelja spaljena. Majka obitelji ovakvu nesreću nije mogla izdržati i tog se dana ubila.

Ana Jelinić iz Prijedora gledala je kako joj srpski vojnici strijeljaju brata, a zatim kako trojicu susjeda bacaju u njezin bunar. S troje malene djece provela je mjesec dana u logoru na otvorenoj livadi. Dok je pripovijedala kako je uz dozvolu logorske uprave iskopavala krumpire za svoju gladnu djecu u nečijem vrtu uz rub logora, dok je u vrtu ležalo mrtvo tijelo vlasnika koje je trulilo, slušateljstvo je bilo potreseno i suza je bila u mnogim očima.

Njemačko slušateljstvo je plakalo, ali su prisutni Hrvati i te večeri išli kući s osjećajem da se radi o čudnim suzama: Ako doista vide kako nedužni patimo a mogu nam pomoći, zašto nam ne pomognu? Vrijedno je poštivanja da štite i pomažu naše prognanike, samo u Wiesbadenu ih je oko dvije tisuće, ali Hrvatskoj i Bosni i Hercegovini trebaju politička rješenja, koje bi Zapadne zemlje mogle ostvariti kad bi htjele.

Maja Runje

PROSVJEDI

Ekumenski razgovor s gluhima

Izjava srpskog episkopa Danila kako Srbi imaju ne samo pravo nego i dužnost ubijati u ratu što se vodi na tlu bivše Jugoslavije, uznemirila je mnoge pobornike humanizma u svijetu. Posebno se osjetila pogođenom Evangelička Crkva koja osigurava novac za to ženevsko vijeće Crkava na čijem je skupu i pala ta bezobzirna izjava. Očito je da u evangeličkim krugovima jača mišljenje kako bi trebalo prekinuti suradnju sa Srpskom Pravoslavnom Crkvom ukoliko s njezine strane ne dođe do iskrenih težnji za dijalog. To je vjerovatno potaklo dr. Siegerta, upravitelja Evangeličke akademije, da 14. rujna priredi u Speyeru okrugli stol na kome je, među ostalim, trebalo razgovarati i o toj episkopovoj izjavi.

Uvodno izvješće podnio je crkveni nadsvjetnik Klaus Wilkens koji u Ženevi predstavlja Evangeličku Crkvu Njemačke. Pokušao je prikazati ozračje u kome je pala nerazumljiva izjava srpskog episkopa. Slijedilo je izlaganje srpskoga predstavnika paroha Gradimira Milunovića koji je na skup došao umjesto pozvanog gosta iz Beograda. Nakon izlaganja prof. Stobbea iz Münstera došao sam na red i ja kao hrvatski predstavnik.

Bila mi je namjera progovoriti o potrebi mira na prostorima republika Hrvatske i Bosne i Hercegovine. Htjedoh reći kako se nikojemu hrvatskom biskupu takva izjava ne bi mogla dogoditi – ne samo zato što je svaki od njih svom dušom za prestanak rata, nego i iz čisto intelektualno-diplomatskih razloga.

Nažalost, moje izlaganje pošlo je drugim smjerom. Bio sam, naime, duboko iznenađen i pogođen stavovima gospodina Milunovića koji je pokušao svoga episkopa tumačiti i opravdavati. Nisam mogao pretpostaviti da bi se tako nešto moglo dogoditi na ovakvu skupu, ako ni zbog čega drugog a ono barem iz taktičkih razloga. Zatim, kao što srpski predstavnici običavaju, započeo je čačkati po prošlosti i iznositi navodne podatke o broju žrtava u drugom svjetskom ratu, za koje sam brojeke mislio da su od strane svakog razumnog i pismenog čovjeka davno odbačene. Tako sam na samom početku, umjesto pripremljenog referata morao ispravljati izrečene neistine, kako se slušatelji ne bi utvrdili u dojmu da su Hrvati i Katolička Crkva u drugom svjetskom ratu pobili sve

Piše:
dr. fra Luka
Marković



Srbe. Koliko je važno kritički se osvrtni na takve neistine pokazao je i primjer profesora Stobbea koji je pokazao kako ni „znalci jugoslavenskih problema“ nisu previše upućeni u ono o čemu govore. Kako bi mu se inače moglo dogoditi da ustvrdi kako je za sve kriva samo jugoslavenska vojska, te da s time srpski narod ništa nema? Morao sam dotičnog gospodina uputiti kako je apsolutni gospodar te vojske bio srpski predsjednik Milošević kojega je pak srpski narod svim srcem prihvatio i na izborima uvjerljivo potvrdio. Inače prof. Stobbe kao i neki od slušatelja su valjda mislili kako je nužno da se već pri samom susretu srpski i hrvatski predstavnici izljube i pričaju samo o miru, ni ne obazirući se na to tko čini zlo a tko je žrtva. Morao sam slušateljstvo uputiti na iluzornost takvih stavova. Neka se samo sjetite koliko je vremena trebalo francuskim svećenicima na sjednu da zajednički stol s njemačkima nakon drugog svjetskog rata. Jer mir nije plod samo lijepih riječi, nego mnogo više iskrenoga srca i povjerenja. Nažalost, i na ovome sam skupu od njemačkih katoličkih predstavnika doživio humanizam s distance. Dobio sam dojam da bi čovjek, ukoliko želi steći simpatije određenih krugova, češće trebao nastupati kao lažni mirotvorac. Ali takvi zaboravljaju – na to sam im svratio pozornost – da je o miru i pomirljivosti lako pričati s distance i iz profesorskih fotelja, kao istraživač mira, a jako teško kao supatnik naroda koji teži za stvarnim mirom. Diskusija je potrajala. Rekao bih da mi je više vrijedilo što sam čuo od evangeličkih predstavnika u doba večere koja je trajala do sat poslije ponoći, od čitave diskusije u dvorani. Shvatio sam da su ozbiljno potreseni Danilovom izjavom i ponašanjem Srpske Pravoslavne Crkve kao i ponašanjem drugih zajednica u istočnom svijetu. Iz onoga što sam od ljubaznih domaćina čuo ne bi me iznenadilo ukoliko bi Evangelička Crkva Njemačke povukla svoje predstavnike iz Svjetskog vijeća Crkava u Ženevi. Očito im je dosta ekumenskoga razgovora s gluhima i sjedenja za istim stolom s onima koji pozivaju na ubojstvo mjesto na mir.

STUTT GART

„Sve za Bosnu i Hercegovinu“

● „Premda su srca ranjena, nema mjesta očaju“

Po treći put u ovoj godini HKM Stuttgart je 5. rujna priredila dobrotvorni koncert od koga je prihod namijenjen napaćenoj domovini. Ovaj put pod naslovom sve za „Bosnu i Hercegovinu“. Zanimanje je bilo iznad očekivanja, te su ulaznice za više od 2000 mjesta u velikoj dvorani „Liederhalle“ bile razgrabljene nekoliko dana unaprijed. Na otvaranju je voditelj misije fra Marinko istaknuo:

„U domovini nema kraja gdje krv ne teče, jer ranjena su srca i ondje gdje metak nije stigao. Suze kaplju po planini i ravnicima. Premda su srca ranjena, nema mjesta očaju, jer nikad u povijesti domovina nije bila jedinstvenija i složnija. Ponosni smo na nju, na njezine hrabre branitelje, a posebno na hrvatsko iseljeničtvo koje je u ovom prljavom ratu osvjetlalo obraz pomažući kapom i šakom domovini. Pred domovinom u obje države zadatak je težak i vremena teška. Moramo još više uložiti sve svoje sile – i duhovne i moralne i duševne i fizičke – kako bi domovina što prije zasjala mirom, pravdom i dobrotom. I ovaj koncert znak je te pobjede.“

Na koncert su došli i muslimanski vjerski predstavnici sa svojim vjernicima i po prvi put oba naša konzula u Stuttgartu: Zdenka Babić-Petričević, konzulica Republike Hrvatske i Jerko Doko, konzul Republike Bosne i Hercegovine. Konzul



Fra Marinko je članicu pokrajinske vlade prof. Klauđu Hübner obdario „Lijepom našom“

Doko, donedavno ministar obrane u svojoj državi, opisao je strahotu stradanja katolika i muslimana u BiH. Govorio je o ubojstvima, o silovanjima djevojčica, o koncentracionim logorima. Nazočne je pozdravila i prof. Klaudia Hübner, članica vlade Baden Württemberg.

U koncertnom programu nastupili su hrvatski umjetnici: Dalibor Jurkić, Mate Bulić, Miljenko Radišić, „Opatijski suvenir“, „Magazin“, zatim trojica braće koji su podigli na noge sve nazočne Vedran i Tomislav Ivčić te Đani Maršan – čiju je skladbu „Bože čuvaj Hrvatsku“ cijela dvorana pjevala kao jedan zbor. Zvijezda koncerta svakako je bio Marko Perković „Thompson“ sa svojim „Čavoglavama“. Kroz program su sjajno vodili Karmela Vukov-Čolić i Boris Šuput. Ovaj koncert oborio je rekord i po posjeti i po čistom prihodu. Dok su prva dva koncerta zajedno dala 55000 DM, ovaj treći donio je 35000 DM.

M.V.



Fra Petar Klapež s voditeljicom programa i malom deklamatoricom u proglašenju rezultata tombola

Kršteni

Ante Bešlić sin Joze i Željke rođ. Bago, rođen 25.5.92., kršten 8.8.92. – HKM Frankfurt/M.

Nikolina Bratić, kći Ilije i Ljiljane rođ. Bašić, rođena 30.6.92., krštena 8.8.92. – HKM Frankfurt/M.

Josip Jović, sin Ante i Matije rođ. Orlović, rođen 2.8.92., kršten 13.9.92. – HKM Duisburg.

Michael Jurić, sin Ilije i Ande rođ. Grgić, rođen 25.2.92., kršten 23.5.92. – HKM Duisburg.

Loic-Marc Knežević, sin Daniela i Mare rođ. Čališ, rođen 27.9.92., kršten 1.8.92. – HKM Frankfurt/M.

Ivan Krešić sin Josipa i Nikoline rođ. Cvitanović, rođen 2.7.92., kršten 8.8.92. – HKM Frankfurt/M.

Marijo Lesko, sin Nikole i Ivanke rođ. Medić, rođen 14.5.92., kršten 8.8.92. – HKM Frankfurt/M.

Marija Najšl, kći Zvonimira i Slavice rođ. Peček, rođena 8.6.92., krštena 19.7.92. – HKM Duisburg.

Christian Ptíček, sin Stjepana i Dubravke rođ. Kancir, rođen 13.6.92., kršten 8.8.92. – HKM Frankfurt/M.

Ana Rimac, kći Ivana i Snježane rođ. Popović, rođena 7.5.92., krštena 1.8.1992. – HKM Frankfurt/M.



U nedjelju 21. lipnja 1992. u Duisburgu u Liebfrauen Kirche, gdje se redovito slavi misa za hrvatske vjernike, primila je sakramenat krštenja **Viktorija Galić**, koja je bila rođena 25. svibnja. Rijetke su obitelji kojima se može čestitati na četvrtom djetetu, te smo posebno ponosni na roditelje **Jozu i Ljiljanu** rođenu **Grgić**, koji su vrlo zauzeti vjernici u našoj misiji. **Anita, Josipa i Gabrijela** obradovali su se sestrici Viktoriji (Pobjedi) koja je dobila ime na spomen pobjede hrvatskoga naroda.

Na slici: Anita, Josipa, Gabrijela i Viktorija s kumom Marijanom Bogadi.

Josipa Polić

RJEŠENJE KRIŽALJKE IZ PROŠLOG BROJA

Š LOKOMOTIVA
 ■ UVELIKE ■ IL
 ■ DON ■ KALPAK
 ■ W ■ MOTOR ■ A
 ■ IOLE ■ EPEE ■ ■ ■ KG
 ■ GRANE ■ STUTTGART
 ■ S INDELFINGEN ■ PAR
 ■ BOTE ■ REPORT ■ AUDI
 ■ UVALE ■ MALI KONCIL
 ■ RAN ■ PLUTO ■ AKTIVE
 ■ GC ■ NEBRIGA ■ SONAR



Nagrađen:

Domagoj Damjanović, Bremen

Svjedočenja mladih stranaca

„Wir leben hier! Ausländische Jugendliche berichten“, priredili Ulrike Holler i Anne Teuter; Frankfurt/M: Alibaba Verlag 1992.; 136 str., cijena 19 DM; školsko izdanje 9 DM za narudžbu veću od 20 primjeraka.

Hoyerswerda prošle godine nije bila iznimka. Rasizam i mržnja prema strancima i azilantima u Njemačkoj neprekidno raste. No, ima i suprotnih pothvata. Primjer je knjiga koja je ovih dana izašla u frankfurtskoj izdavačkoj kući Alibaba. Zove se „Wir leben hier! Ausländische Jugendliche berichten“. Priredile su je dvije zauzete Njemice: Ulrike Holler i Anne Teuter.

Začuduje s kolikom otvorenosti mladi stranci govore o svojim nevoljama u Njemačkoj. Njih 39, u dobi od 11 do 27 godina života, otkrivaju doživljene povrede. Primjerice; traženje stana ne uspijeva ne zbog neznanja njemačkog jezika, nego zbog toga što im ime zvuči strano. Diskriminacije počinju u najranijim godinama, u prvim razredima škole, kad njemački đaci dobacuju uvredljive primjedbe koje su čuli u obitelji ili ih pokupili s ulice.

Samo manjina to čini zaista nesvjesno. Dok Nijemci svoje sužitelje diskriminiraju zbog tamne kože, crne kose i drugačijeg naglaska, mladi stranci se pitaju zbog čega oni to čine. Pokušavaju shva-

titi, pronaći razloge diskriminacije; povlače se, postaju nesigurni i – što je najgore – srame se svoga podrijetla.

Knjiga je u javnosti dobro primljena. Budući da ta zbirka štiva čini dobru podlogu za zajednička razmišljanja, priređeno je i posebno školsko izdanje. Grad Frankfurt am Main je 70 svojih škola odmah opskrbio tim štivom. Javili su se i neki njemački sindikati (GEW i IG-Metall) s namjerom da veći broj tih knjiga podijele u Rostocku i Cottbussu. Riječ je očito o političkim reakcijama na trenutno stanje u državi. I još jedna za nas zanimljiva napomena: od njih 39 koji u knjizi govore nijedan nije Hrvat. Zašto? Izdavačicama se nitko od naših nije javio. Teško je vjerovati da baš nitko od naših mladih nije saznao za pripremani pothvat. Eto primjera pasivnosti i nezanimanja za vlastite probitke. Možda mladi Hrvati još toliko ne osjećaju da su u Njemačkoj stranci, ali zaboravljaju da moraju računati sa strancima koji ovdje žive kao s ljudima koji imaju slične probleme i često zajedničke probitke.

Nadi Markovica

Daljski dječaci telefoniraju Unicefu

A.D. 1991.

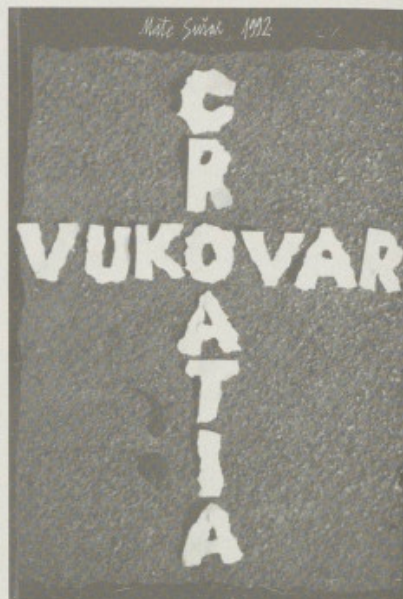
Halo, ima li koga tamo? Gospodine UNICEF, ovdje djeca iz Dalja, iz sela Dalja kojeg više nema.

Više ne trebamo mlijeko u prahu
ne trebamo tople pokrivače
ne trebamo sapun niti ogrjev
nemamo više snova, ne trebamo slikovnice, knjige nikakve
ne marimo više za vaše emisije, koncerte, izložbe, ništa
sve to ostavite sebi, mi smo otišli odavle
mi smo otišli daleko, daleko od vas, daleko
ništa nas više ne boli, ne bojimo se više užasa, toplo siti smo,
majka Zemlja se pobrinula
da nam ostane ime:

MRTVI DJEČACI I DJEVOJČICE
IZ SELA DALJA
SELA KOJE JE ODLETJELO U NEBO

Halo! Zemlja slabo čuje. Zbogom!

Mate Sušac (Objavljeno u knjizi „Vukovar-Croatia“)



„Stoji grad!“

Pred nama je knjiga Mate Sušca „Vukovar-Croatia“ u izdanju HKDS Zagreb. Naoko jedna od mnogih zbirki svjedočanstava o strahotama kroz koje prolaze Hrvati u ovom ratu, ali je zapravo jedinstvena. Za nju se, naime, ne može reći „već viđeno“. Sva hrvatska patnja sažeta je i prelomljena kroz Vukovar kao krvavi kristal. Gdje god knjigu otvorimo i pokušamo čitati, boli kao rana a odiše plemenitom ljepotom. Ulomci članaka i pjesme Ivana Aralice, Vlade Gotovca, Petra Šegedina, Ante Šoljana, Joje Ricova, Zlatka Tomičića, Vjekoslava Kaleba i drugih doneseni su izvorno na hrvatskom i u prijevodima na njemačkom, engleskom i francuskom, a prijevodi su zaista dobri, umjetnički i osjećajni tako da će inozemni hrvatski prijatelj čitati s poštovanjem i zanimanjem. Želimo li znancu koji nije Hrvat dati u ruke nešto što neće primiti tek iz pristojnosti i po čemu će bez mnogo dokazivanja i tumačenja doživjeti našu bol kao svoju, dajmo mu tu knjigu. K.

„Vukovar-Croatia“, Mate Sušac 1992., Zagreb, 130 stranica, tvrdi uvez, cijena 15 DM. Nabaviti se može kod: HKD, Postf. 170345, 6000 Frankfurt (tel. 069-541046); M. Andrić, Wettersteinstr. 62, 8500 Nürnberg (tel. 0911-82243); I. Sanader, Mariendorfer Damm 50, 1000 Berlin 42 (tel. 030-7051078); G. Zubac, Schubertstr. 3, 4000 Düsseldorf 1 (tel. 0211-686051); A. Peran, Hch.-Lanz-Str. 15, 6800 Mannheim (tel. 0621-13200, 408488); D. Sergio, Holsteinstr. 1, 6500 Mainz (tel. 06131-677893); M. Sentić, Mechtildenstr. 20, 8000 München 19 (tel. 089-505852); N. Čugura, Kornbergstr. 26, 7000 Stuttgart (tel. 0711-297247).

Nisu me ni pozdravili

Jesen je. Gusta magla spustila se u dolini Neckra. Ljeto je bilo prekratko. Ova godina donijela je mome narodu tešku nesreću. Umiralo se na sve strane. Bježalo se i napuštalo se stara djedovska, krvlju zapečaćena ognjišta. Došao je mome narodu na kućna vrata neprijatelj. Onaj stari prikriveni zločinac koji nije naučio poštivati ognjište ni djedovsku krv prolivenu za krst časni i slobodu zlatnu. Moj je to narod uvijek poštivao, čuvao, njegovao i ostao uza sve bezvjerske nasrtaje – narod hrvatski.

U Stuttgartu sretih prve prognanike iz Slavonije. Rekoše da su prije živjeli u Bosni. Sagrađili su kuću u širokoj ravnici, našli se među tolikim ljudima što se zovu Bosanci, na plodnom tlu. Rađali djecu, školovali, spremali u svećenike. Dvojica su sinova mladi kapelani u „blatnjavom selu“. Imaju i „pametnoga“ zeta. Kažu da je borac za hrvatsku domovinu. Kći je s malim djetetom. Plaču. Treba ih smjestiti. Kruha i ruha naći, kako zna reći naš kardinal. To su zapamtili. Pismeni su i pratili su vjerski život. Čitali „Glas Koncila“ i molili se svetom Antunu. Nisu zaboravili ni korisnu uzrečicu „druže, snadi se“. Sve umiljato kada to treba, a onda žestoko – kad se usidre u dobroj luci, premda ni luke ni mora nisu vidjeli. Znaju da je svećenik onaj koji mora slušati sve i svakoga pa su se i ovdje poslužili provjerenim sredstvima. Plač, suze, malo djetete,

stari i bolesni roditelji i „pametna“ kći koja se znala udati.

No, prode, kako se to kaže, „rat u Hrvatskoj“ – što znači da uglavnom prestadoše borbe u njihovoj Slavoniji koja je bez sumnje u Hrvatskoj. Veliki ratnik sa svih bojišta dolazi svojoj ženi. Dosta mu je ratovanja. Njemačka daje boravak, marke, smještaj, samilost, a mi – mi to moramo iskoristiti. Što će meni Bosna, pa neka je i Hercegovina! Mlad sam, mislio je taj novi pečalbar, ako nisam baš uspio u ratu pokušat ću u miru. Ostavio svoju bojnu i sad ovdje svaku večer igra nogomet. Nijemci ga vole jer je mlad, zdrav i nadobudan, a žena mu je snalažljiva, zna naći pravu riječ, premda u crkvi nije učila lagati dok je psalme pjevala. Ovdje je i prije nego što je on stigao završila sve škole o zaradivanju DM. Uspjela je. Jugoškola.

Žive godinu dana u Caritasovu domu s mnogima. Prošla zima, projeće i ljeto, dugo vruće ljeto. Naš „hrvatski časnik“ nije mogao „čefiti“, nego je radio na baušteli a badava stanovao u domu ljubavi. Ne zna on što je zapravo Caritas. To je za njega mjesto gdje se sve dobije badava i gdje se ništa ne plaća. Od ušteđevine starci kupiše novi televizor i video-rekorder koji odnose u zavičaj, u kuću u kojoj su gardisti stanovali i navodno „sve uništili“. Njihova ušteđevina je od socijalne pomoći, a ti naši dobri kršćani nikad



se ne upitaše kako se dolazi do socijalnih maraka, do te Caritasove ljubavi. Tako su se starci vratili i u svom selu postavili televizor i uz njega tu kutiju za bolje programe u „ova mirna vremena“. Kći, koja također ovdje prima pomoć, mora vidjeti kako to sad radi kad je iz kuće otišla hrvatska garda. Odlazi i ona, naše čeljadi. Nikom ni zbogom ne kaže. Tri duga tjedna lunja slavonskim močvarama trežeći kruha nad pogačom i moleći dobrog Boga da joj dade snage za daljnje pothvate na temelju socijalne pomoći. Kaže da treba kupiti kuću, da je sad sve to bagatela. Majka naša kršćanska, brižna.

Vratila se. Muž radi. Socijalna pomoć nije prestala stizati. Kći raste, hoda i veseli se životu. Upitah je za stare roditelje, one što su se vratili s televizorom i rekorderom. Ne reče o njima ni riječi. Niti mi spomenu da su me pozdravili. Možda i nisu. ■



Psalmi – jauk, vapaj i zahvala prognanika

Kako da pjesmu Gospodnju pjevamo u zemlji tuđinskoj?

Tako su u Psalmu 137. vjernici odvedeni u tuđinu odgovarali onima koji su ih tjerali da ondje pjevaju. Naši prognanici ovdje u Njemačkoj ipak se drugačije osjećaju. Ovo jest druga zemlja, ali nije tuđina. Prognanici i izbjeglice posvuda nalaze naše hrvatske katoličke zajednice koje su živi dijelovi domovine. Zato im je moguće makar i kroz suze pjevati. I što je naravnije nego da zapjevaju psalme, davne nadahnute pjesme Božjih prognanika i patnika? Jer psalam je jauk, vapaj i zahvala. Kad se čovjek nađe u škripcu, u teškoj nevolji iz njega probija pjesma kao urlik u tjesnu klancu, a preraste u gangu, šjajavicu, guslarsku pjesmu i bećarac. Ali, sve

je to na svoj način sadržano u psalmima. Nisu slučajno crnački robovi na pamučnim poljima u Americi propjevali Gospel songs – poput Evandjelja – nije slučajno crnačka duša proplakala kroz Blues.

U Göttingenu ima prognanika, među njima ova djevojčica **Josipa Filipović** (na slici), izbjeglica iz razrušenog Nuštra, koja zajedno s kolegicama **Lucijom** i **Marinom** osobito osjećajno pjeva psalme. Nije to samo po pobožnoj dužnosti, uredno i vješto po notama iz pjesmarice, nego iz potrebe prognaničke duše – kao jauk, vapaj i zahvala. Josipa doživljava psalme osobito duboko, pjeva i recitira u crkvi – živi s biblijskom i suvremenom patnjom Božjega naroda i postaje desna ruka voditelju misije. **Josip Ivanković**

Die Kirchen dürfen nicht länger schweigen!

Verhalten der serbisch-orthodoxen Kirche ist ein Skandal.

Der serbische Bischof Danilo hat am 26. August in Genf von einem Kreuzzug des Papstes gegen die Serben gesprochen, der Hand in Hand gehe mit dem Heiligen Krieg der Muslime gegen die serbische Bevölkerung Bosniens. Die Serben hätten das Recht und die Pflicht zu töten, um sich zu verteidigen. Die Äußerungen des Bischofs sind zwar der vorläufige Höhepunkt der Verdrehungen und Lügen, fügten sich aber in das Bild ein, das die serbisch-orthodoxe Kirche seit mehr als einem Jahr in ihrer Haltung zum serbischen Angriffs- und Vernichtungskrieg bietet.

Während die katholischen Bischöfe Kroatiens betonten, daß die Unabhängigkeit ihres Landes durch den Willen des Volkes, einen Parlamentsbeschluß und durch ein Referendum zustande kam und daher im Rahmen der ethnischen und rechtlichen Normen des internationalen Lebens anerkannt und als legitimer Willen des Volkes respektiert werden müsse, stellte sich die orthodoxe Kirche auf die Seite der Angreifer und der Kräfte, die keine demokratischen Erfolge wollten. In einem Brief an Lord Carrington hatte Patriarch Pavle behauptet:

„Als ewiger Wächter der serbischen Geistigkeit und der serbischen nationalen und kulturell-historischen Identität ist die serbische orthodoxe Kirche voller Sorge um das Schicksal des serbischen Volkes in diesem Augenblick. Zum zweiten Mal in diesem Jahrhundert ist das serbische Volk vom Genozid bedroht und von der Vertreibung aus Territorien, in denen es seit Jahrhunderten lebte. Das erste Mal geschah dies im Verlauf des zweiten Weltkrieges im sogenannten Unabhängigen Staat Kroatien, einer faschistischen Quisling-Kreatur des nazistischen Deutschland und des faschistischen Italien.“

Der Patriarch schildert dann dem englischen EG-Vermittler die Greuel der Kroaten im Zweiten Weltkrieg, wobei er eine seit langem als serbokommunistische Propaganda erkannte übertriebene Zahl Opfer nennt und auch die katholische Kirche der Zwangstaufe an Serben beschuldigt. Der Patriarch schrieb weiter:

„Nach dem Krieg wurden Serben wieder gezwungen, zusammen mit Kroaten zu leben. Die Grenzen Kroatiens sind weder historische noch ethnische Grenzen, sondern verlaufen nach dem Willen Titos, des Führers der kommunistischen Revolution in Jugoslawien, der Kroat war... Den (Kroaten), die durch Jahrhunderte zwangsuniert und getauft haben, und die im Zweiten Weltkrieg die Serben physisch vernichteten, nur weil sie Serben und Orthodoxe waren, kann man nicht mehr glauben. Diese schreckliche Wahrheit

müssen alle bisherigen Jugoslawen und das zivilisierte Europa einsehen.“ Trotz dieser unwahren Beschuldigungen des Patriarchen war es aber noch am 7. Mai 1991 in Karlovac und am 24. August 1991 in Slavonski Brod zu Begegnungen zwischen Kardinal Kuharić und dem orthodoxen Patriarchen gekommen. Gemeinsam erklärten damals beide:

„Wir rufen alle Gläubigen unserer Kirche, der katholischen und der orthodoxen Kirche auf, ebenso alle Menschen, die an Gott glauben: Betet gemeinsam mit uns um Frieden und Bekehrung! Wir appellieren an alle übrigen Menschen guten Willens, daß sie sich uns mit ihren Bemühungen anschließen und wir alle gemeinsam Frieden schaffen.“

Dies ist nicht geschehen, weil sich die serbisch-orthodoxe Kirche voll auf die Seite der Mörderbanden der Tschetniks stellte. Sie setzt Bischöfe und Priester in den von Kroaten gesäuberten „befreiten“ Gebieten ein, wohin serbische Siedler gebracht wurden. Im Dorf Lovas lebten z.B. vor dem Krieg 1449 Kroaten und 133 Serben. Alle Kroaten wurden mit ihrem Pfarrer von serbischen Truppen vertrieben, die katholische Kirche wurde zerstört und stattdessen soll eine orthodoxe Kirche entstehen, deren Grundstein Patriarch Pavle selber segnete. Die Feier wurde im Belgrader Fernsehen übertragen.

Lidice und Oradour stehen heute in Ostslawonien und Bosnien. In Banja Luka wurde der katholische Bischof Komarica unter Hausarrest gestellt, weil er sich weigerte, auf Befehl der Tschetniks seine Gläubigen zum Verlassen der diözese aufzufordern. So soll ein ethnisch reines serbisches Gebiet entstehen. Ein katholisches Schwesternkloster in Aleksandrovac, wo vor dem Zweiten Weltkrieg auch Deutsche lebten, wurde bis Mitte dieses Jahres 18mal beschossen! Diese bosnischen Nonnen schrieben, sie seien enttäuscht, „daß die Wahrheit über diesen schrecklichen Krieg in der Weltöffentlichkeit nur sehr schwer erkannt wird. Der Großteils des Auslandes scheint nicht zu wissen (oder will man es vielleicht nicht wissen?), was sich hier abspielt. Dabei hat es sich aber immer klarer gezeigt, daß dies ein Eroberungs- und Vernichtungskrieg ist. Wir haben den Eindruck, daß diejenigen, die diesen Verbrechen und dem Blutvergießen Einhalt gebieten könnten, dies nicht wollen. Oder ist es etwa möglich, daß die Mächtigen der freien Welt nicht mehr fähig sind, das Gute vom Bösen, das Opfer vom Aggressor, den Angreifer und Gewalttäter vom Verteidiger und unschuldigen Zivilisten zu unterscheiden?“

Die Frage richtet sich nicht nur an die Politiker, sondern auch an die Kirchenmänner im Weltkirchenrat. Die ökumenische Bewegung hat im Jugoslawienkonflikt genau so kläglich geschwiegen wie die Friedensbewegung.

Dies ist umso bedauerlicher, weil gerade in Bosnien bis zum Ausbruch des Krieges gute ökumenische Beziehungen zwischen Christen und Muslimen herrschten. Als 1975 das religiöse Oberhaupt der muslimen in Jugoslawien, der Reis-ul-Ulema starb, nahmen am Begräbnis in Sarajevo auch der serbische Patriarch und Kardinal Kuharić teil. Bei der Schlußfeier der 1300-Jahrfeier der Christianisierung der Kroaten betete 1976 der Reis-ul-Ulema im Dom zu Split. Seit der erneuten Unterdrückung der Albaner seit 1981 auf dem Amsfeld hat sich serb.-orth. Kirche auf die Seite der großserbischen Nationalisten gestellt und in ihren Kirchenzeitungen durch anti-albanische und anti-islamische Hetze das Klima des Hasses vorbereitet.

Rudolf Grulich

ZIVA ZAJEDNICA

Herausgeber:
**Kroatisches Oberseelsorgeamt
in Deutschland** · 6000 Frankfurt am Main 50
An den Drei Steinen 42 · Tel. (069) 54 10 46

Verantwortlich: Bernardo Dukić
Redakteur: Ante Živko Kustić
Redaktionsrat: Ivo Hladek, Mato Kljajić, Stanka Vidačković, Ivek Milčec, Stjepan Maleš, Jura Planinc, Ivan Bošnjak, Maja Runje, Ana Radoš
Layout: Ljubica Markovica
Jahresbezugspreis: DM 20,- + poštarina
Bankverbindung: Konto Nr. 129072
bei der Stadtparkasse Frankfurt (BLZ 50050102)
Satz: Fotosatz Service Bauriedl
6082 Mörfelden-Walldorf 2
Druck: Scholl+Klug Druckerei GmbH
6082 Mörfelden-Walldorf 1

Postvertriebsstück · D 2384 E · Gebühr bezahlt:

STOP THE WAR IN CROATIA



Scholl + Klug Druckerei GmbH · 6082 Mörfelden-Walldorf 1